

Jwala Dhwani

ജ്വാലധ്വനി

ज्वालाध्वनि

JUNE 2015

Petchem Project to Ignite Development

My Dad

Today I eat with him
And we reminisced
As he spoke of childhood days,
His and mine,
Sharing golden memories
That forever shine.

"I cannot forget," he said
And smiled,
"How I loved holding you
When you were just a child."

Then we laughed,
Remembering moments,
Not a few,
So somber then
But clearly comical
In review.

Looking back felt warm
And fulfilling
As I sensed my love
And respect for him
Distilling.

He cried
As he told me again
Of answered prayers,
Of faith in God,
And of difficult trails
His feet had trod,
Making a path, not paved,
But easy to see...
For me.

Sometimes I think
My life is hard.
And it is.
Not quite like his,
Yet laden with trials of my own.
But that's okay.
I've gained strength
For tomorrow
By feasting on yesterday
With Dad.

Joy Saunders Lundberg

A tribute to all fathers on Father's Day, 21 June

A cross stitch on Aida by Ms Rachel Thomas, Teacher CR School

Like an early Monsoon

Summer is in its last lap. The clouds start crowding the horizon. The wind ruffles ones hair in the forehead. The stage is set for the outset of the South-West Monsoon in Kerala which would then take its trans-Indian passage through the sub-continent.

Usually June issue of *JwalaDhwani* has been dedicated to this natural phenomenon. However, this time we had a good tidings in Mid-May just like an early Monsoon.

Our Petrochemical venture has been cleared by the Ministry of Environment, Forest & Climate Change it is time that we gear up for this project of national importance. This is a project which would bring great benefits to the society and energise BPCL further.

In this issue we would share our happiness and commitment toward the challenging tasks ahead. Our Executive Director I/C (Kochi Refinery) is writing to you directly in the issue.

JwalaDhwani dedicates the June issue to this ambitious development venture of Bharat Petroleum which has the potential to transform the local economy.

Thought for
the month

We need to promote development that does not destroy
our environment.- *Wangari Maathai*

2

Major foray into
petrochemicals

6

C&MD
review of I R E P

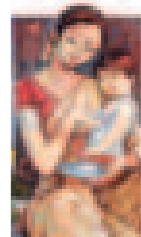
8

BPCL supports
unemployed youth
of Kerala

19

ममता

21

മിത്രവിന

Editor

MV Prabhakaran

Associate Editor

George Thomas/HR

Editorial Board

Girija V R/HR

Ganesan S /P&U

Chandrasekharan M/Retd

Sasidharan R/Retd

Editorial team

Vineeth M Varghese/HR

Latha Kamath/HR

Elizabeth Davis/HR

Mohammed Nizar PA/HR

Anil Kumar CS/HR

Correspondents

Bijoy K I / Maint

Biju T N/ Projects

Chandresh S/ OM&S

Gopalakrishnan CV/ F&S

Harinath V/ Mfg

Joseph KT/CQC Lab

Joseph Simon VM/ Maint

Krishnan T B / Maint

Manojkumar TS/ Finance

Padmanabhan K/ Projects

Parameswar S / HR

Philly Cherian/ Projects

Rajan CK / GM(AE)'s Office

Shaji P Stephen/ Mfg

Sreeraj KR/ P&U

Subramanian KP/ P&U

Suresh Babu/ OM&S

Thulasidas N/ P&CS

Valsala Joseph/ Retd

Vidhya KV/ IS

Vilma Jaims/CR School

Edited & published by

Deputy General Manager (HR) I/C

Circulation

G Kumar/HR

Design & Printed at

St. Francis Press, Kochi 682 018

Email: stfrancispress@gmail.com

Produced by

Public Relations

BPCL Kochi Refinery

Mailing address

Post Bag No. 2

Ambalamugal 682 302

Ernakulam District

Kerala, India.

Tel: 0484 2722061

Fax: 0484 2720856

The views expressed in *JwalaDhwani* are not necessarily those of the management

Member, Association of Business Communicators of India

JwalaDhwani estd. in 1966 as CRL Newsletter

For private circulation only

All rights reserved.

Reproduction in any form only with the written permission of the editor.

Message

'Major foray into petrochemicals'

May 12, 2015 was a major landmark for the ambitious petrochemical venture of BPCL at Kochi when the Ministry of Environment, Forest and Climate Change accorded environmental clearance for the proposal. The Propylene Derivatives Petrochemical Project (PDPP) scripts a major foray of BPCL into petrochemicals based upon Propylene that would be available post IREP. The product portfolio envisaged is comprised of niche Propylene derivatives viz. Acrylic Acid, Acrylates and Oxo-Alcohols which impart high value addition and have specialty applications. These products are predominantly being imported with

few producers in the world and hence we would be entering into a very exclusive domain. It is also a project towards the important 'Make in India' initiative of the Government of India. The envisaged investment for PDPP is approximately Rs. 4600 Crore and all the plants will be of world scale capacity. The technology for the process units are to be sourced from international licensors and is in advanced stage of finalisation. In addition to being located close to the refinery, it is proposed that the petrochemicals project would be closely integrated with the refinery in terms of feedstock supply, utilities, sharing of facilities etc. to derive

maximum economic advantage. Considering its importance, the Government of Kerala has been grateful to extend long term financial incentives for the project like in the case of IREP. It is planned that the petrochemical project would be commissioned in mid 2018. These petrochemicals have applications in areas like paints and inks, adhesives, water treatment chemicals, plasticisers etc. with considerable potential for investment in the downstream and ancillary sectors. The Government of Kerala and KSIDC are working on proposals in this respect like setting up of a Petrochemical Park in the area. One of the identified products viz. Acrylic Acid is the major feedstock for Super Absorbent Polymer (SAP) which has important health and hygiene applications like diapers. Hence, SAP could be an important future plant in the petrochemical complex. As our prestigious IREP enters the critical final phase of execution, implementation of PDPP which involves radically different type of technology and complexities, calling for a diverse approach, is a challenge that I am sure we would be able to rise up to. Also, like IREP I am sure that PDPP would be a landmark project for BPCL, Kerala and the country. KR and Kochi could hence transform into a future major hub for petroleum and petrochemicals with various downstream industries.

Prasad K Panicker
Executive Director I/C (Kochi Refinery)

Environmental Clearance to Petrochemical venture

Environmental clearance has been accorded by the Ministry of Environment, Forests and Climate Change on May 12, 2015 for our proposed Propylene Derivatives Petrochemical Project (PDPP) of Bharat Petroleum Corporation Limited (BPCL) at Kochi. The petrochemical project is based upon Propylene that would be available from the ongoing Integrated Refinery Expansion Project (IREP).

The petrochemical project envisages production of niche Propylene derivatives viz. Acrylic Acid, Acrylates and Oxo Alcohols that are predominantly being imported and is hence a 'Make in India' initiative. The estimated capital cost of the project is Rs. 4588 Crores and is proposed to be commissioned by

mid 2018. The technology for the process units is to be sourced from international licensors who are in advanced stage of finalisation. PDPP is to be located in the vicinity of BPCL Kochi Refinery for better integration of feedstock supply and other important requirements and land required for the project is already available.

Government of Kerala has sanctioned financial incentives such as deferment of KGST/VAT and CST for a period of 15 years and reimbursement of works contract tax for the project. With the approval of this project, the total investment of BPCL in Kerala State would be to the tune of Rs. 25,000 Crores which include IREP and the proposed LPG pipeline.

Gear up! Here we go for a...

Petchem Project to Ignite Development

With the environmental clearance of PDPP, the stage is set for a unique industrial story that could energize the economy and lives of millions. Experts

Veekshanam newspaper described BPCL Kochi Refinery “raising to the peak of development” as a proud moment.

Propylene, Synthesis Gas and Hydrogen are the main raw materials to make a range of petrochemical: Ester Grade Acrylic Acid, **Acrylates** - Butyl Acrylate, 2 Ethyl Hexyl

Acrylate and **Oxo Alcohols** - Normal Butanol, 2 Ethyl Hexanol and Iso Butanol. Also, Acrylic Acid and Oxo Alcohols combine to produce Acrylates, in addition to their own separate sales. Propylene would be sourced from IREP and the other raw materials viz. Synthesis Gas and Hydrogen supplied from BOO unit being installed as part of IREP.

Three process units which are coming up are Acrylic Acid Unit (160,000 Metric Tonnes per Annum), Acrylate Unit (190,000 Metric Tonnes per Annum) and Oxo Alcohols Unit (212,000 Metric Tonnes per Annum). The Capital cost of the project is Rs. 4588 Crores and estimated time of completion is 39 Months from Environment Clearance.

Eco-friendly

We are putting up the best eco-friendly processes and systems as part of the project. Waste Water

in the industry believe that the project would transform the local economy and bring various other manufacturing industries to the vicinity. In its Business special, Malayala Manorama described it as a project that would “give a big momentum to the industrial sector of Kerala.” In its editorial,

Mr S Varadarajan, C&MD, BPCL

Mr AK Purwaha, C&MD, EIL

C&MD review of IREP

Our Chairman & Managing Director Mr S Varadarajan along with Mr AK Purwaha, Chairman & Managing Director, EIL visited Integrated Refinery Expansion Project (IREP) site and reviewed the progress of the project on 6 May 2015.

Senior officials of BPCL & EIL team had a joint meeting at IREP site office. Various matters relating to the implementation of the project were discussed in the meeting. BPCL team comprised of Mr S Varadarajan, C&MD, Mr BK Datta, Director (Refineries), Mr Prasad K Panicker,

Executive Director, In-charge (Kochi Refinery), Mr SS Sunderajan, ED (Mumbai Refinery), Mr P Kumaraswamy, Executive Director (Projects), Mr PS Ramachandran, GM (Project Units) and DGMs of various departments along with IREP project team.

Mr Sanjay Gupta, Director (Comm.), Mr Ashwani Soni, Director (P), Mr M Despande, ED (C), Mr R Mahajan, ED (P), Mr AK Chaudhary, ED (Inspection), General Managers, DGMs and Section heads were in EIL team.

Later, they also visited the construction sites

Joint meeting in progress

Mr BK Datta, Director (Refineries)

EIL official briefing our C&MD and Director (Refineries)

Joint meeting in progress

BPCL hands over ambulances for Kerala Police Highway Safety Project

Hon'ble Home Minister Mr Ramesh Chennithala flagged off Kerala Police's ambitious initiative of high way safety in which Bharat Petroleum Corporation Ltd is partnering. The initiative, which is part of Kerala Police's 'Subhayatra' project, envisages putting up ambulances in the highways of Kerala. He said that Kerala Police is giving utmost importance to road safety and this initiative will help in extending timely assistance to accident victims.

He received the keys of the three ambulances being donated by Bharat Petroleum Corporation Ltd. from Mr Prasad K Panicker, ED I/C (KR) at a function presided over by Hon'ble MLA of Kunnathunadu Mr VP Sajeendran held at Kochi Refinery on 22 May.

Mr KS Balasubramanian IPS, State Police Chief, Mr Arunkumar Sinha

IPS, ADGP (Modernisation, Special Services & Traffic), Mr K Padmakumar IPS, ADGP (South Zone), Mr MR Ajithkumar IPS, IGP (Kochi Range), Mr KG James, District Police

Chief (Kochi City), Mr K Ajith, Supt of Police, Water ways, Head quarters and Ms Rema Saju, President, Vada-vucode Puthencruz Grama Panchayat were also present on the occasion.

Hon'ble Home Minister Mr Ramesh Chennithala flagging off Kerala Police's initiative of highway safety.

Mr V P Sajeendran

Hon'ble Home Minister Mr Ramesh Chennithala receiving the Symbolic key of ambulance for Kerala Police's initiative of high way safety from Mr Prasad K Panicker, ED I/C (KR).

Mr Prasad K Panicker

KSPCB award judging team visits KR

The Kerala State Pollution Control Board award judging committee visited Kochi Refinery on 21 May. The team was headed by Mr K Sajeevan, Chairman, Kerala State Pollution Control Board and Mr P Pramod, Director, Factories & Boilers. The Committee visited the plant area and attended a meeting with KR officials.

BPCL supports unemployed youth of Kerala

In a move to lay emphasis on skill development which is also one of our core thrust areas in Corporate Social Responsibility, BPCL has provided a 3 month Vocational Skill Programme for 1000 unemployed youth in Ernakulam District. We had partnered with M/s ITCOT Consultancy and Services Ltd, Chennai, a joint venture of leading financial institutions, State Development Corporations and Commercial Banks, for the project. The beneficiaries were the unemployed youths belonging to BPL families from Ernakulam District where BPCL Kochi Refinery situates. A 3 month training in various trades like Industrial Fitter (Machinist), Industrial Welder, Industrial Electrician, Industrial Plumber, Computer Accounting with Computer Fundamentals (TALLY) and soft-skill training were given to the selected candidates at various centres in Ernakulam. The certificates based on grades obtained at the written examination have been distributed to the candidates at the valedictory function held on 18 May. Mr Shibu Baby John, Hon'ble

Mr Shibu Baby John, Hon'ble Minister for Labour & Skills, Govt. of Kerala inaugurating the valedictory function

Minister for Labour & Skills, Govt of Kerala inaugurated the valedictory function. The Minister praised the efforts of BPCL to help the youth in Ernakulam District. He urged the young people to grow by hard work and positive attitude of right work culture.

Mr VP Sajeendran, Hon'ble MLA of Kunnathunadu presided over the

function. Mr Tom Jose IAS, Principal Secretary (Labour), GoK, Mr Prasad K Panicker, ED (I/C), Kochi Refinery, Dr Ugin Gomez J, Assistant Labour Commissioner, Mr P Kumaraswamy, Executive Director (Projects) and Mr P Mishra, Principal Vice President, ITCOT consultancy also spoke on the occasion.

Representatives of candidates who received the certificate with officials of BPCL KR, ITCOT consultancy and facilitators.

The project envisaged providing vocational training to 1000 unemployed youth in Ernakulam District for a period of 3 months, priority being to candidates from Panchayats around Kochi Refinery. Out of this, 800 nos. were earmarked for technical trades like Fitter, Plumber, Electrician and Welder and 200 in IT. They had undergone training at various ITIs and IT centres in Ernakulam district. Around 78% students have received placements in various BPOs and reputed private firms in Kerala/Tamil Nadu and job fairs/liaisoning are going on for placing more candidates. M/s ITCOT have coordinated the different modules of industry linked skill training, soft skills and placement.

Before rejuvenation of the lake

Thanneerchal fresh water lake opens to public

With visitors enjoying the evening in the peddling boats and children in the merry-go-round, Thanneerchal Park at Irumpanam near Kochi Refinery now spots the look of a lake in a hill station.

The rejuvenated lake and the new park was opened to public by our Hon'ble Chief Minister Mr Oommen Chandy in the presence of Mr K Babu, Hon'ble Minister of Fisheries, Ports and Excise, Mr Anoop Jacob, Hon'ble Minister of Civil Supplies and Mr R Venugopal, Chairman, Tripunithura Municipality. Mr S Somasekhar, Deputy General Manager (Advisory Engg.) launched the pedal boat service.

Thanneerchal was once a fresh water lake in the neighboring Irumpanam. In the past, water from the hilly reaches of Ambalamugal and Hill Palace, the then abode of Cochin Maharaja, used to flow in to this fresh water lake which had the look of a giant palm.

According to the legend the Mahabharata hero Bheema created the lake with his bare hands so as to quench the thirst of his mother. It is said that Irumpanam was the abode Hidimbi, Bheem's wife, and the name evolved from 'Hidimbivana.'

However, the lake had gone to disuse due to changes in the land use pattern changes and waste accumulation. With high growth of weeds and

vegetation one could not make out the lake.

Kochi Refinery had supported Tripunithura Municipality and erstwhile Thiruvankulam Panchayat to revive the original splendor of the lake. Waste, weeds and vegetation were removed and the lake was desilted. Earthen bunds were constructed. Thereafter, the banks of the lake was converted into a park.

After the completion of the project, the lake that covers 10 acres serves as a natural resource of water and has helped in raising the water table of surrounding areas where thousands of families are living.

The scheme would improve the water level in the surrounding areas of Thiruvankulam and Irumpanam. The park set on the banks of the lake is now a recreational area for the public.

Service Citation

30 years

Cherian M K
E&C

Sreekumar K
Mfg

25 years

Sivakumar N
HR - ESI/PF

Ramesh T
P&U

Jagadeesan N
F&U

Sreedharan C
HR

15 years

Suresh Kumar R
P&CS

Michael Solomon M J
Mfg

Transfer from other SBU

Manager (Projects)
George Simon K J

Manager (Benefits Administration)
Praveen Kumar R

Deputy Manager (Projects)
Sandeep Kumar K

Transfers

Dy. Gen. Manager (Advisory Engg.)
Somasekhar S

Dy.General Manager(OM & S)
Murali Madhavan P

Dy.General Manager (IREP Commissioning)
Subramoni Iyer M R

Chief Manager (E&C)
Raju Varghese

Chief Manager (Projects)
Devarajan Pillai P

Chief Manager (Process Engg.)
Ramachandran M K

Chief Manager(Petchem)
Ramanathan S

Chief Manager (E&C)
Kurian P Alapatt

Chief Manager I/C(IREP Commissioning)
Mathews M John

Chief Manager (Projects)
Satheesh Kumar K V

Chief Manager (Maintenance)
Sathyan V

Chief Manager (Shift Admn)
Arun Kumar Das

Chacko M Jose
Sreekumar R

Sibi Ignatius
Yatheendran M R

Chief Manager (IREP Commissioning)
Rajeev C

Senior Manager(Manufacturing)
Ravisankar A

Senior Manager(R & P)
Emile Toppo

Manager (Projects-U&O)
Unnikrishnan Nair P K

Deputy Manager (Projects-U&O)
Rajesh B K

Manager(IREP Commissioning)
Perumal A

Deputy Manager (IREP Commissioning)
Antony Savio M A

Senthil Kumar N
Sreedharan T

Ajith D
Nishad V S

Vivek V. Prabhu
Assistant Manager (IREP Commissioning)

Aadhil Ahamed A
Krishnaprasad K C

Rooshy K Peter
Assistant Manager (Production Planning)

Prasanth P Nair
Assistant Manager (P&CS)

Sajikutty Mathew
Engineer (IREP Commissioning)

Sarath S Nair
Ankit Biyani

Antony Mannummal
Engineer (Projects)

Avinash Nigam
Staff Officer-GM (Tech)'s Office

Ramachandran Nair P
Craftsman Trainee-Maint

Shimjith M K
Sreen T V

Antony Thomas
Jithesh T K

General Workman A-Maint
Ancily C V

General Workman B-Mfg
Bibin K Varghese

Kripesh D K
Aboobakkar N A

Sijo Poullose

Congratulation

Hearty congratulations to **Mr Amal Raj T/OM&S** who has successfully completed Bachelor of Laws (LLB) from University of Calicut.

Hearty congratulations to **Mr Mohankumar V/F&S** who has been recognized as Shodan from Karate Association of India and is eligible for referee ship.

Hearty congratulations to **Master Abhinav S, S/o Mr Subash K Nair/Mfg** who has been awarded Black Belt from Shobukai Nihon Shito-Ryu Karate Federation India.

Hearty congratulations to **Mr Kannan VV/Maint** who has successfully completed Executive MBA in Business Management from XLRI - Jamshedpur .

Hearty congratulations to **Ms Aparna R, D/o Mr Rajasekhar S/P&U** who has been awarded Chairman's Gold Medal in Post Graduate Diploma in Management from SCMS Cochin School of Business.

Hearty Congratulations to **Mr S Radhakrishnan Nair and Mr D Pradeepkumar** of Utility department who represented BPCL Kochi Refinery and won the Championship in Badminton in the May Day Sports Meet conducted at Kochi.

Promotions

Typist Clerk (Trainee)-Maint
Mohanan K R

Felicitation

Nisar KA /P&U and Febitha on the birth of a daughter

Superannuation this month

Mr Johnson VK who had joined KR in P&A Department in January 1984 retiring from the P&CS Department.

Condolence

Mr Pradeepkumar T/CQCL on the sad demise of his father
Mr KA Jithesh/F&S on the sad demise of his father
Mr Soji Jos/Mfg on the sad demise of his father
Mr Binu D/F&S on the sad demise of his father
Mr Pratheesh ET /F&S on the sad demise of his father
Mr Nizar KA/P&CS on the sad demise of his father.
Mr Unnikrishnan MK /P&U on the sad demise of his father
Mr Anil Kumar MM/Mfg on the sad demise of his mother

New Comers

Subhash S
G W - B (Trainee)

Balaji TS
G W - B (Trainee)

Abhilash P
G W - B (Trainee)

Clear Vision through KRECCS

Spectacles were distributed to the needy at a function inaugurated by Mr Anoop Jacob, Hon'ble Minister for Food and civil supplies on 10 May at Amballur. Mr Prasad K Panicker, ED(KR) I/C distributed spectacles to the patients.

The programme was conducted in continuation of a medical camp held on 15 March in connection with the Golden Jubilee year celebration of BPCL Kochi Refinery Employees Co Operative Credit Society Ltd.

Mr Kuriakose K F, President, Amballur Panchayath presided over the meeting. Mr L S Ajith Sen, Mr S Jagadeeshkumar and Mr C Satheesan also spoke.

News in Pic

Workshop on Safe Driving Practices conducted for staff of Contract Buses operated for BPCL KR and CR School on 19 May. Mr PN Sreekumar, Sr. Manager (Administration), Mr VM Ramesh, Manager (F&S) and Ms Girija VR, Manager (OL) coordinated the workshop.

Medical examination in progress at the Early Detection Cancer Medical Camp conducted at AMAS on 3 May in association with Malabar Cancer Care Society.

News @ Library

Materials Management: An Integrated Systems Approach by Vrat, Prem

This book examines the problem of managing the flow of materials into, through, and out of a system in order to improve the efficiency and effectiveness of materials management. The book adopts a comprehensive, integrated systems approach and covers almost all aspects of materials, considering the specification, procurement, storage, handling, issue, use and accounting of materials to get the most out of every dollar invested.

VLP programmes held

Our L&D Department had arranged two Visionary Leadership Programme for the IREP Team and Finance team.

The main objectives of the workshops were to create energized and motivated teams capable of producing outstanding results on a sustained basis through (a) an open, honest examination of what people truly want by formulating shared vision (b) developing an insightful and balanced view of the current reality (c) identifying High Leverage Result Areas to bridge the gap between the vision and the current reality through a set of Team Operating Principles.

VLP for IREP was done in 5 batches and was attended by a mixed group of BPCL and EIL officers, including the top management, thereby invoking a sense of camaraderie and fellowship. Around 200 participants attended the IREP VLP. The VLP was navigated by Mr P Srinivasa Rao, Ms Elis George and Mr DV Khobragade, internal coaches from the Corporation. Mr PS Ramachandran, General Manager(Project-Units) attended the concluding sessions of all the workshops, helping and guiding participants to finalize HLRs & TOPs.

VLP for KR Finance Team was held on 23 May and was

Training programme in progress

facilitated by Mr G Kalaiselvan, GM(Internal Coaching). The workshop was inaugurated by Mr Prasad K Panicker, ED I/C(KR), in the august presence of Mr P Kumaraswamy, ED(Projects), Mr CK Soman, General Manager(Operations) and Mr PS Ramachandran, General Manager(Project-Units). Mr PK Suresh, General Manager(Finance) welcomed the dignitaries and the participants and attended the VLP along with his team members.

All participants enjoyed the programme and appreciated the process adopted by the coaches for aligning the functions with the BPCL Vision.

Finance team with senior executives

The AGM & Family get together of Association of Retired Officers held on 2 May

Monsoon is one of the most pleasant and beautiful seasons of the year. It is much-awaited, as it brings relief from the long spell of the sultry, scorching summer. However, the monsoons also enhance road safety risks, which call for special focus on vehicle maintenance and enhanced driving skills. You may not always be able to control the environment but following the tips given below, could ensure a much safer journey:

Pre-monsoon check: Get a thorough pre-monsoon check done for your vehicle – including batteries, tyres, lights – headlights and signal lights, electrical wiring, brake fluid, brakes, engine fluids and wipers.

Windshield: Keep the windshield wiper fluid bottle full at all times. Once it stops raining, the windshield can become really dirty, impairing visibility. Use the windshield spray to wipe the windscreen clean.

Keep your headlights on whilst driving:

Turn your headlights on (at low beam) not just in dark, foggy or overcast conditions. Not only does this help you see the road better, but also help other drivers see you.

Follow the vehicle ahead but keep safe distance:

Drive in the wake of the vehicle ahead of you and keep an eye out for its brake lights. This will enable you to see even in poor visibility conditions but more importantly, forewarn you about any potholes etc which may be covered by rainwater.

Keep safe distance: This distance should be twice the usual space maintained in dry weather as vehicles take a longer time to halt during slippery monsoon conditions compared to the normal season.

Beware of hydroplaning:

Hydroplaning

or aquaplaning in a vehicle occurs when a layer of water builds up between the wheels of the car and the road surface, leading to loss of traction which prevents the vehicle from responding to control inputs. Ensure that your tyre pressure is well checked, drive slowly and keep safe distance.

Ensure proper wheel alignment:

Incorrect wheel alignment may increase braking distance by at least 15%. Please ensure that your alignment is checked and proper.

Know your car: Be familiar with the vehicle’s heating, ventilation, and air conditioning system. Also be aware of how to defog your windows, and of course, don’t be distracted when driving.

Emergencies: Be mentally prepared to deal with emergencies and have contingency plans in place. Keep a hammer or a spanner inside the car (not in the boot of the car) to break the glass in case you are trapped inside.

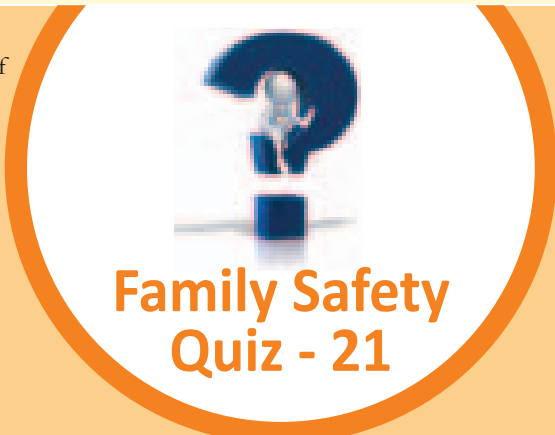
Weather conditions: Keep yourself updated about adverse weather conditions and keep yourself prepared with alternate routes which may be necessary in case your normal route is flooded.

Carry protective shields: Keep your umbrella and rain coat handy in the car, in case you have to step out of your vehicle. Drive safely – there’s someone waiting at home for you!

Drive safely – there’s someone waiting at home for you!

1. ----- by the tires of a road vehicle, aircraft or other wheeled vehicle occurs when a layer of water builds between the wheels of the vehicle and the road surface, leading to a loss of traction that prevents the vehicle from responding to control inputs.
2. A bolt of lightning can reach how many volts?
a. a million b. a billion c. a gajillion
3. How hot can lightning bolts be?
a. 1 million degree Fahrenheit b. 54,000 degree Fahrenheit
c. 45 degree Fahrenheit
4. What is heat lightning?
5. Positive lightning is considered more dangerous than negative lightning.
True / False
6. It's not safe to be in a car during lightning, because it's made of metal.
True / False
7. Lightning is always attracted to the tallest object around.
True / False
8. You shouldn't bathe, shower or swim indoors during a thunderstorm.
True / False
9. If you are outside during a thunderstorm and can't get inside, take shelter under a tree.
True / False
10. _____ is a disease NOT transmitted to people by mosquitoes during monsoon season.
a. Dengue fever b. Chikungunya c. Leptospirosis

Winner of FSQ 20

Ms Hema Ramachandran
W/o Mr N Ramachandran/Projects

The competition is open only for family members (spouse and children) of employees of BPCL KR/BPCLECS/KRECCS and CR School. Send your entries to **Safety Quiz, JwalaDhwani Desk, BPCL KR** before **20 June** .
Gift coupon worth ₹1000 await you.

Answers to FSQ 20

1. Material Safety data sheet 2. B 3. Threshold limit value 4. C 5. A 6. C 7. D 8. B 9. Mutagen 10. A

VGO HDT: First reactor erected on foundation and second reactor reaches site

The erection of the first reactor in VGO HDT, IV-V-102 was completed at site on 16 May. The equipment measures 48.25m length, 7.7 m width and 5.2m height and 655 MT gross weight. The ODC consignment of two reactors and HP amine absorber-K.O drums stacked column reached the Kochi Port on 21 April. The reactor was subsequently unloaded on to a well sunk barge and shifted to temporary jetty near Irimpanam on 24 April through the inland water way channel III. Front portion of the barge was cut after dry docking and the reactor was rolled off using Self propelled modular transporter

(SPMT) and support pullers on 3 May.

Road movement using SPMT and puller was undertaken on 8 May by shifting the reactors from the jetty and placing them on the north side of Irimpanam railway crossing. After having taken the requisite clearances from the railway authorities, the railway overhead traction cables were removed and the reactors crossed the railway track over a temporary over bridge bypass road constructed over the tracks for the purpose. The transportation of the equipment was done by M/s Urmila Project Services. The erection was carried out by

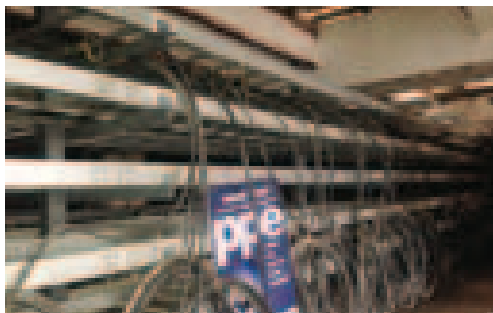

M/s Albanna Engg. The 2nd reactor has also been shifted to site and is scheduled for erection by the end of May 2015.

CCTV Surveillance System, for construction phase at IREP sites, inaugurated by our D(R) on 28 October 2014 was extended to remote construction sites and the fabrication yards at Chalikkara and Chitrapuzha areas on 15 May 2015. In the second phase, the project construction sites at remote locations, which are more than 2.5 km from IREP site office, such as SRU block, crude Tank-farm, DHDS and Chitrapuzha fabrication yards, RO DM plant, offsite pipe racks etc. are now connected to existing system by utilizing advanced wireless technology. With this,

CCTV surveillance system extended to all the IREP facilities

major construction sites of IREP are brought under 24 hour surveillance from the IREP site office throughout the year. M/s Technocrats Security Systems, Mumbai has extended their technical expertise in wireless technology based CCTV surveillance system for commissioning of the surveillance system at IREP site office.

Cable Trays erected at CDU/VDU substation

Cable tray erection in progress in the cable cellar completed for the SS 1 substation pertaining to CDU/VDU.

Productivity Award:

L&T buildings package has won the first Productivity award for April 2015. The scheme has been introduced so as to motivate and reward the contractors for their exemplary performance.

Safer work environment at substations

A mesh design has been introduced in the cut out areas of the substations with a view to enhance the safety quotient for workers. The same would enable the workers to work without the fear of occurrence of an accidental fall. It's always Safety First-Safety Must!

CDU/VDU: Appreciation Meet

In order to appreciate the efforts taken by team CDU/VDU of IREP in accomplishing the investment allowance target of BPCL, by completing the foundations and erecting all the 350 equipments in CDU/VDU which were delivered to site as of 31 March, a get together of all the RCMs and supervisors of

the business partner of CDU/VDU was arranged on 13 May. The entire team of more than 100 members comprising of M/s L&T, OIL, BGR, VTV, Technip, EIL and BPCL attended the function at the IREP site office. Mr PS Ramachandran, GM(P), Mr John Paul V, RCM, EIL and Mr VV Kurup, DGM (P-U) addressed

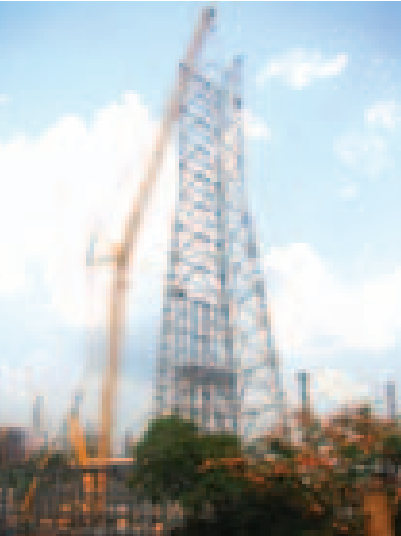
the gathering on the occasion.

Demountable Flare: Derrick Structure erection Completed

The demountable flare is first of its kind to be employed in Kochi Refinery and consists of the derrick structure, riser stack pipes and water seal drums.

The derrick structure for demountable flare system will be the backbone to support the four flare stack risers. The structure is purely galvanized, weighing approximately 1050 Tons and stands tall to a height of 134.8 m, making it one of the tallest structures in the city.

Erection of derrick structure was completed in two stages. The first stage of erection was done by panel member method and second stage of erection by module method. Riser stack system for demountable flare consists of 4 stacks, 1 stack of 20" and other 3 stacks of 56", reaching to a maximum height of 144.5 m. In case of shutdown or repair works, each of the stack risers can be demounted to the ground level with the help of winch and pulley arrangement.

CPP: Powering IREP

The initial powering of IREP has to be done from the existing refinery through tie transformers, biggest of its kind in BPCL KR, rated at 50 MVA 33/11 KV and weighing around 80 Tons. The transformers are being preserved by filling nitrogen gas to avoid any moisture entry. It was a mammoth task to bring these transformers from the 220 KV Yard to its IREP CPP area and placing on its foundation. The activity was completed on 18 May. Subsequently second transformer was also placed on its foundation on 20 May.

IREP Highlights

- Mr S Varadarajan, CMD, Mr AK Purwaha, CMD, EIL along with Mr BK Datta, Director (Refineries), Mr Sanjay Gupta, Director (Commercial), EIL and Mr Ashwani Soni, Director (Projects), EIL visited the IREP site for a comprehensive review on 6 May, 2015.
- Both the reactors pertaining to VGO HDT shifted to site and the first reactor is erected on foundation.
- First transformer of IREP erected at the CPP site.
- Foundation casting of Main Air Blower (147 M3) completed at FCCU. The equipment was received on 27 April 2015.
- Site fit up and welding activities of Stripper (IF-V-206) and Main Fractionator (IF-V-104) completed at FCCU.
- 2nd Module of Coke Drum supporting structure erected at DCU.
- Under Ground piping erection activity completed at DHDT.
- With reference to the composite works package at NHT ISOM, M/s OIL commenced the mobilization activities at site.
- Derrick structure erection completed for demountable flare.

CBSE Class XII examinations 100 % pass to CR School

All students from Cochin Refineries School who appeared for Central Board of Secondary Education (CBSE) for Class X and Class XII are successful.

The 87 students who appeared for the Std X examinations have passed and 15 students have secured A1 in all subjects.

Of the 102 students who appeared for Std XII examinations, we have 79 with distinction and 22 with first class and 1 second class. 10 students have obtained A1 in all subjects.

Binoy A Sen (96%), Adarsh V P (95.80%) and Sanjana B (95.60%) are the toppers in the Science group. Basil Alias (95.8%), Aneena Aleyamma Pulimood (95.2%) and Agnus Mariya Verghese (95 %) are the

toppers in Commerce group. Cochin Refineries School has been achieving the credit of cent percent pass for the past several years.

Std XII

Toppers in individual subjects (Science)

English Binoy A Sen

Maths Sanjana B

Physics Adarsh V P

Chemistry Anju S

Computer Science Sanjan B

Biology Firose Mohammed R

U S Ananthanarayanan

Aishwarya S

Jayalakshmi U

Informatics Practices Abin Jose

Toppers in Individual subjects (Commerce)

English Basil Alias

Aneena Aleyamma Pulimood

Agnus Maria Verghese

Antony Paul Zacharia

Maria Shajee

Aiswarya S

Arabind M S

Sanjay Salimkumar

Sivakiran Mohan

Economics Basil Alias

Aneena Aleyamma Pulimood

Agnus Maria Verghese

Arabind M S

Priya Elizabeth Thomas

Business Studies Aneena Aleyamma Pulimood

Accountancy Basil Alias

Maths Basil Alias

Aneena Aleyamma Pulimood

Agnus Maria Verghese

Priya Elizabeth Thomas

Anakha Sara Paul

Aiswarya S

Sanjay Salimkumar

Informatics Practices Antony Paul Zacharia

CR School students who achieved 'A1' in all Subjects

Std-X

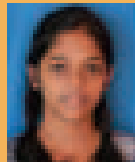
Abhijith R P
R.R.Prasad/OM&S

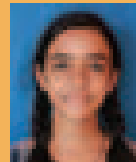
Akshaya P A
PK Anilkumar/OM&S

Arjun B Anil
B Anilkumar/OM&S

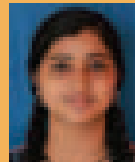
Devika Chandran
Nisha Chandran/Finance

Nayana Narayan
Narayanan MV/OM&S

Shyama S
I Sasi/Tech

Anchala M L
Sasikumar MR/Maint.

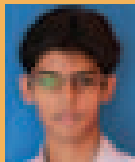
Aparna Jayan
Reja SS/P&CS

Davis Sebastian
Jomy Sebastian/Proj-U&O

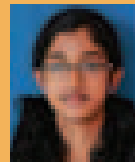
Greeshma G
Jayaraman C

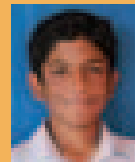
Jeswin Tharyan
Tharian Jose/OM&S

Kavya M
MK Unnikrishnan/P&U

Meenakshy Anup
Anup Kumar KR/P&U

N Sankar
S Natarajan/Projects - C&S

Saday Narayanan
Narayanan M/P&CS

XII Science

Binoy A Sen
S/o Ajith Sen L S

Adarsh V P
S/o S R Vijayakumar/AS

Sanjana B
D/o K Balagandharan/Proj Units

Firose Mohammed R
S/o Rahim M/R&D

Nithya Devaraj
D/o Devaraj K S

XII Commerce

Basil Alias
S/o M P Alias

Aneena Aleyamma Pulimood
D/o Kudu Pulimood

Agnus Mariya Verghese
D/o Denny Varghese M

Anakha Sara Paul
D/o Saji Abraham

Maria Shajee
D/o P A Shajee

School topper in French

Sharmila J
D/o I Jayakumar/Maint.
Shree Saraswathi Vidhyaah Mandheer,
Mettupalayam, Tamil Nadu

Students who have achieved 'A1' in all subjects in Std X / XII from other schools may please contact JD correspondent / PR Section

Saying it with Ragi

Students of Std IX got together for another good gesture of social sensitivity. This time they said it with Ragi powder which is a favourite among the tribal folk. Packets of Ragi powder was collected, as per the request by Mr Vijay Menon in the 2015 Karma Camp, and distributed to the Adivasi colony in Wayanad.

CONGRATULATIONS

Mr S Devideyal,
Vice Principal,
CR School has
successfully
completed
MBA degree
from Alagappa

University with specialisation in
Marketing

CRS NCC cadets participating in the Annual Training Camp held at SS College, Kalady during 17-26 April.

CONGRATULATIONS TO NCC-CRS CADETS

Sanjay.S.Nair
Class IX, has been selected for the
CATC- IGC/ RDC 2016, NCC CAMP.

Anagha Sathish
Class X, has been selected for the
CATC- TSC 2016, NCC CAMP.

Find the
Joy to
Serve

BPCL Kochi Refinery CSR Volunteers Club

BE A VOLUNTEER -
BE A PART OF
CORPORATE SOCIAL
RESPONSIBILITY
INITIATIVES

“ The best way to find yourself is to lose yourself in the service of others. ”
Mahatma Gandhi

We are involved in CSR initiatives in the field of Education, Health, Water Management, Swachh Bharat etc. Here's a golden chance for employees and family to support a noble cause by volunteering. Details of few projects are given below:

Capability Exploration and Enabling Programme (CEEP) by Nanma Foundation is an educational programme that envisages bringing out the hidden talents in students. The programme helps to identify, train and develop the under privileged students. We are supporting two units at Ambalamugal and Vypeen.

Ekal Vidyalaya/One Teacher School run by Friends of Tribal Society is engaged in value based primary education to weaker section of society, leading to village organization. We support 100 schools in Idukki District.

Assistance to Differently Abled Children: A Home based rehabilitation programme for differently abled children residing in the nearby Panchayats through M/s Adarsh Charitable Trust, Kurekkad.

Swachh Bharat Campaign: Join the Swachh Bharat initiatives of cleaning public utility areas in the neighbourhood and Refinery premises on every Second Saturday.

Medical camps: KR conducts regular medical camps for the economically backward people of the vicinity as well as for the tribal folks in remote tribal areas.

How You Can Volunteer:

You can facilitate training programmes in areas of your skills, interest and competence, coordinate various camps for children, be a mentor for a child/children, share material/intellectual resources, teach vocational skills to children/parents, assist in marketing products made by them and render physical support to the differently abled, take part in Swachh Bharat cleaning drives etc.

Your valued support can make a huge difference in the lives of others.

Join the CSR Volunteer Club and find the joy to serve

Further details: Contact Public Relations: 2821475/2821472

ARIES
(21 Mar 20 April)

The month brings with it its share of highs and lows. Optimism, supportive friends and the influence of good company shall help you sail through the challenging times. Guidance from a good friend, though, will help you take up the right path. Health, overall, looks set to remain fine. Take special care, if you happen to travel.

TAURUS
(21 April 20 May)

Ones in sectors related to fashion, beauty and luxury goods may strike gold. Be careful in monetary matters, though. On the domestic front, happily, socialising and partying may keep you busy like a bee! You may visit an old time friend, in the third week. Travel for work, business or leisure is also on the cards. Take care of your health.

GEMINI
(21 May 20 June)

Have confidence in your abilities and keep faith in yourself to take on the professional challenges that the month may have in store for you. A family reunion, of sorts, is likely, and so is a vacation. On the health front, either you or someone in the family may need to be monitored closely for symptoms of a problem.

CANCER
(21 June 20 July)

Overall, a satisfactory and good month awaits you, especially for professionals, businesspersons, freelancers and freshers. You may feel anxious; some of you may even think of changing your job, as higher-ups might continuously coerce you to improve your performance.

LEO
(21 July 21 Aug)

You may end up being on your toes, for a better part of the month, and thus may be left feeling quite weary. Nonetheless, your enthusiastic approach will help you carry on. Employed ones may remain very busy.

VIRGO
(22 Aug 23 Sept)

You may experience mixed feelings during this month. Keep your temper in check! Extra work and tight time-limits may keep you very busy. And, you might get upset as your co-workers may be tend to be unaccommodating. Home atmosphere shall be congenial. Cough, cold, and minor digestive issues are foreseen.

LIBRA
(24 Sept 23 Oct)

Major changes in personal and professional life are indicated. Your dedicated efforts shall lead to favourable results. At home, though, discord may keep you stressed. Keep a calm approach. Overall, health shall be satisfactory, but ensure taking time out for meditation and exercise.

SCORPIO
(24 Oct 22 Nov)

Expect professional and financial growth, during this month. At work, seniors shall appreciate your excellent performance. Overall, marital life shall be harmonious, and your health shall not give you a cause to worry.

SAGITTARIUS
(23 Nov 20 Dec)

Interference from anyone, particularly in-laws, far off relations or any third party shall irritate you no end, leading to hot debates, maybe even with your beloved. Meditate to calm your nerves and remain optimistic. You may also encash some of your less profitable investments and re-invest the funds in some lucrative schemes.

CAPRICORN
(21 Dec 19 Jan)

Sometimes change is the only way forward in life. And, this month, you would do well to accept that. Stay calm and focused, and soon your efforts shall lead to positive outcomes. Steer clear of legal tussles. Possibility of a sudden injury or respiratory issues cannot be ruled out. Take care!

AQUARIUS
(20 Jan 18 Feb)

You may remain highly occupied during this month, setting higher goals and seeking newer ways to bagging bigger offers, deals-whatever that works. Tight deadlines and monetary issues may adversely affect your health. Those prone to hypertension should remain cautious.

PISCES
(19 Feb 20 Mar)

Balancing personal and professional life shall be easier for you this month. And, your positive attitude will lead to rapid growth. This is also a good time to promote your brand and increase your reputation. Take care of your health, though.

Quiz Bowl

June 2015

Compiled by **S Parameswar/HR**

Readers, here is a new version of our Quiz Time by the same quiz master. Charge your grey cells and answer these 12 questions. Attractive prizes await you!

1

Identify this logo.

2

What term is used for maximum capital which the company can raise in its life time ?

3

Unscramble **R E L A Y L O G** to mean a symbolic story

4

From which 3 Ministries, a new airport in India needs crucial clearances.

5

Recently, the Supreme Court of India barred publication of photos of leaders in govt advertisements except those of -

6

Name the Indian conferred with Japan's highest civilian award "Order of the Rising Sun, Gold and Silver Star" for his outstanding contributions to science and Indo-Japanese science cooperation on 2nd May'15?

7

What name has been given to rescue and relief mission launched by India in Earthquake-hit Nepal ?

8

The very first Article of the Indian Constitution deals with?

9

ING Vysya Bank is acquired by which Bank

11

Unscramble **R A R E S A F E** for a sailor

12

Identify this logo.

Answers to QB-May 2015

- 1.Piramal Enterprises 2. Danseuse 3. The Alibaba Group 4. Micro-Finance Institutions :Micro Units Development and Refinance Agency 5. Dabbawalas 6. 112 7. Chinnaswamy Stadium 8. Vasundhara Raje, Mamata Banerjee and Anandiben Patel 9. Colonel 10. Assam 11. Felonies 12. Kodak

Winner of QB-May 2015 - **N Ramachandran / Projects**

Name :

Staff No. Dept.

Send your entries to Mr SP Quiz Bowl, *JwalaDhwani* desk, BPCL Kochi Refinery, before **20 June**.

बहुत समय पहले की बात है । तीन भाई राजस्थान के एक गाँव में रहते थे । उनके नाम रामु, किरण और रवि थे । मकर संक्रांति का अवसर था । वे सब बहुत उत्सुक थे, क्योंकि इसी अवसर पर गाँव के बच्चे-बूढ़े, सभी पतंग उड़ाकर मस्त रहते थे । वे भी बेताब थे, पतंग उड़ाने के लिए ! इसलिए अगले दिन वे सब जल्दी उठ गए । घर का काम जल्दी निपटाकर, अपने अपने पतंग हाथ में लेकर खुशी से कूदकर जब वे बाहर निकलने लगे तो उनकी माँ ने उनसे कहा, “बच्चो, अच्छे से खेलना, और जब घर वापस आएं तो कोई रोना-धोना नहीं । समझ गये ? ।” सब ने एक साथ सिर हिलाकर कहा “ठीक है माँ ” और वे जल्दी से बाहर खेलने भाग गए । तीनों भाई बाहर जाकर एक प्रतियोगिता में लग गए । जिसका पतंग पहले कट जाएगा वह हार जाएगा । तीनों बहुत अधिक प्रयत्न कर रहे थे कि दूसरे का पतंग काटने के

‘ममता’

■ कार्तिक एस/सीआरएस

लिए। अंत में रवि ने किरण की पतंग को काट दी । किरण बहुत दुःखी हो गया और रोकर घर वापस गया ।

घर से खेलने को निकलते वक्त रोकर वापस न आने का जो वादा माँ से किया था, वह बच्चे बिलकुल भूल गए थे । आँखों से आँसू बहाते घर वापस आते बच्चे को देखकर माँ का दिल पिघल गया, उसने पूछा, “क्या हुआ बेटा ?” तुम किस बात के

लिए रोते हो ?”

माँ की प्यार भरी आवाज़ सुनकर किरण टूट पड़ा, “ माँ, रवि ने मेरी पतंग को काट दी । अब कैसे खेलूँगा ?।” किरण का दुख देखकर माँ ने उसे गले लगाया और उसे समझाया, “देखो बेटा, जीवन में हार-जीत तो होती रहती है । लेकिन

पेट्रोलियम शब्दावली

Acknowledgement due	पावती सहित
Administration	प्रशासन
Adjudication	अधिनिर्णय
Alternative	विकल्प
Appeal	अपील
Applicable	लागू
Appointment	नियुक्ति
Approval	अनुमोदन
Assessee	शुल्क निर्धारिती
Assessment	शुल्क निर्धारण
Arbitration	विवाचन
Arrangement	प्रबंध/व्यवस्था
Article	अनुच्छेद
Attested	अनुप्रमाणित
Authorised Agency	प्राधिकृत एजेन्सी
Balance	अतिशेष/बाकी
Bank Draft	बैंक ड्राफ्ट

Bank guarantee	बैंक गारंटी
Base pay	मूल वेतन
Benefit	लाभ/फ़ायदा
Bilateral	द्विपक्षीय
Bill of exchange	हुंडी/विनिमय पत्र
Bill of lading	लदान पत्र
Birth Date	जन्म तिथि
Block letters	स्पष्ट अक्षरों में
Breach of contract	संविदा भंग
Budget	बजट
Casual Leave	आकस्मिक छुट्टी
Category	वर्ग/श्रेणी
Classification List	वर्गीकरण सूची
Collectorate	समाहर्तालय
Confidential	गोपनीय
Confirmed	संपुष्ट/समर्थित
Consignee	परेषिती
Consignment	परेषण

Consigner	परेषक
Consultation	परामर्श
Customs	सीमा शुल्क
Contributory Provident Fund	अंशदायी भविष्य निधि
Commuted Leave	परिणत छुट्टी
Dearness Allowance	महंगाई भत्ता
Declaration	घोषणा
Revenue	राजस्व
Details	ब्यौरा
Decision	निर्णय
Direction	निदेशन
Directorate	निदेशालय
Discussion	चर्चा
Documents	दस्तावेज़
Division	प्रभाग

जीवन में खुशी पाने का राज़ यह है कि हार से थक न जाकर आगे बढ़ना । अपना गम भूलकर दूसरों की खुशियों में शामिल होना, उनकी खुशियों को भी अपनी खुशी बनाना और नए संकल्प के साथ अपने जीवन की

राहों पर आगे चल निकलना ।”
माँ की बात सुनकर किरण ने कहा, “हाँ माँ, तुम कितनी अच्छी हो, मैं भैया के साथ उनके पतंग बचाकर खेलूँगा !” ।
बेटेकी बात सुनकर माँ मुसकुरा पडी और

पूछा, “इस बार तो तुम रोकर वापस नहीं आओगे, है न ?” । किरण भी हँसकर बोला, “नहीं माँ, अब मैं नहीं रोऊँगा ” । यह कहकर किरण अपने भाइयों के साथ खेलने के लिए खुशी खुशी भागा ।

माँ...तेरी याद में...

■ शिवलीला एल/वित्त विभाग

तू आज हमारे बीच मेरे संग नहीं है
तेरी यादें.....
तू गुज़रे एक ज़माना बीत गया
तेरी यादें.....
लगता है वह कल था
जब तू मुझसे बातें कर रही थी
लेकिन तेरी वह तस्वीर
जो दीवार पर लटका है
मुझे बार बार याद दिलाती है
कि तू.....

बाग में खिला, हवा के झोंकों के संग
नाचता फूल
याद दिलाता है मुझे

आपकी प्यार भरी मुस्कान
तेरे साथ हुए नोक झोंक....
तेरा सहलाना
जो मेरे बेचैन मन को
शान्ति पहुँचाता था
जब कोई काम करती हूँ
तेरी पसंद-नापसंद
मेरे मन की आँखों के सामने.....

जब कभी मन खुशी से उछलता
या उदास हो जाता
मैं दौड़ी चली आती
तेरे पास
बार बार समझाती

अपने इस पागल मन को
कि तू आज सिर्फ तस्वीर में कैद है
काश उस एक क्षण के लिए तू मुझसे.....

रात चाँद से
सुबह सूरज से
तारे आकाश से
कभी नहीं होते जुदा
माँ....क्यूँ होना पड़ा
मुझे तुझसे जुदा....

तू बनी थी मेरी सहेली और हमसफर
मेरी यह आँसू भरी आँखें
भीड़ में ढूँढती है तुमको
कोई एक चेहरा जो
तुम्हारा जैसा हो
लेकिन इन मोतियों को
पोंछनेवाला कोई नहीं.....
तेरा अस्तित्व देता था मुझे हिम्मत.....

कोई एक पल, क्षण, लम्हा नहीं
जो मैं ने तेरी याद न किया हो
मेरे वादे जो रह गए अधूरे
तेरे वादे जो हुए पूरे
मेरा यह दिल मानना ही नहीं चाहता
कि तू.....

भगवान ने भेजा निमंत्रण
जिसका स्वीकार तूने किया
यह न सोचा कि
बिन तेरे मैं कैसे जियूँ
भले आज तू मेरे संग नहीं
लेकिन तेरी यादें
कर देता है मुझे बेचैन
उठाता एक सैलाब
जो ओस बनकर उभरते हैं
माँ तेरी याद में ...

മിത്രവിന

■ ശോഭാപ്രഭു / പ്രോജക്ട്സ്

പതിനഞ്ചു ദിവസങ്ങൾ കൂടുമ്പോൾ മിത്രവിനയെ പരിശോധിക്കാനായി ഒരു സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് ഡോക്ടർ വരും. ഒടുവിലത്തെ പരിശോധന കഴിഞ്ഞത് ഈ പോയ ആഴ്ചയിലായിരുന്നു. ഡോക്ടർ പറഞ്ഞു ഇനി മിത്രവിന അധികകാലം ജീവിച്ചിരിക്കാൻ സാധ്യതയില്ലെന്നും എന്തെങ്കിലും ആഗ്രഹമോ മോഹമോ ഉണ്ടെങ്കിൽ ചോദിച്ച് അറിഞ്ഞ് നടത്തിക്കാട്ടെക്കണമെന്നും.

ഒരു കിലോഗ്രാം സ്വർണ്ണവും കൊണ്ടാണ് മിത്രവിന ഭർത്തൃഗൃഹത്തിൽ കാലുകുത്തിയത്. രഘുനാഥന് ഏഴ് ആൺ മക്കൾക്ക് ശേഷം ജനിച്ച ഒരേ ഒരു മകൾ. വെള്ളിയാഴ്ച പന്ത്രണ്ടു മണിക്ക് പുരംനാളിൽ ജനനം. ആ മകൾ ജനിച്ചതിന് ശേഷം രഘുനാഥന് വെച്ചിട വെച്ചിട കയറ്റം മാത്രമേ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളൂ. മകൾ ജനിക്കുന്ന സമയത്ത് രഘുനാഥന് ചെറിയ ഒരു പലചരക്കു കട മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. മകൾക്കു പത്തു വയസ്സാകുന്നതിനു മുമ്പ് ആ പ്രദേശത്തിലെ പ്രമുഖ മൊത്ത വ്യാപാരികളിലൊരാളായി മാറുകയായിരുന്നു രഘു. എല്ലാം മകളുടെ ഭാഗ്യമാണെന്ന്, കിട്ടിയ അവസരങ്ങളിലെല്ലാം രഘു പറയുമായിരുന്നു. ഒരു അല്ലലുമറിയാതെ മിത്ര വളർന്നു. മകൾക്ക് പതിനാലു വയസ്സായപ്പോൾ തന്നെ രഘു അവളുടെ ഗ്രഹനിലയും കൊണ്ട് പ്രശസ്ത ജ്യോത്സ്യനെ കാണാൻ പോയി. ജ്യോത്സ്യൻ പറഞ്ഞു “മകൾ ജനിച്ചപ്പോൾ ഞാൻ തന്നെയാണ് ഗ്രഹനില

കുറിച്ചുതന്നത്. അന്നു തന്നെ ഞാൻ പറഞ്ഞത് ഓർക്കുന്നില്ലേ? ഇവൾക്ക് എല്ലാ സുഖവും ഐശ്വര്യവും ഉണ്ടാകുമെന്ന്. പക്ഷേ, മനുഷ്യന് അത്യാവശ്യം വേണ്ട മന:സൗഖ്യം ഇവൾക്കു വിധിച്ചിട്ടില്ല. ഇവളുടെ ജാതകം പരിശോധിച്ചാൽ കാണാം. വിവാഹം കഴിഞ്ഞ് കുറച്ചു നാൾക്കകം ഇവൾക്ക് മനസ്സെന്തൊരു പ്രശ്നവും നഷ്ടപ്പെടും. എന്നാലും സാരമില്ല. ആ ഒരു കുറവു മാറ്റിയാൽ പിന്നെ വേറെ ഒരു കുഴപ്പവും ഞാൻ നോക്കിയിട്ട് കാണുന്നില്ല. വിഷമിക്കേണ്ട, ഇവൾക്ക് വിവാഹയോഗവും സന്താനഭാഗ്യവും കാണുന്നുണ്ട്. ഇവളുടെ ഈ കുറവു പറഞ്ഞിട്ട് തന്നെ വിവാഹലോചന നടത്തണം. എല്ലാം ശുഭമായി തന്നെ നടക്കും.”

ഈ കുറവു പറഞ്ഞാൽ അവളെ ആരു വിവാഹം കഴിക്കുമെന്നോർത്ത് വിഷമിക്കാനൊന്നും രഘു നിന്നില്ല. ജ്യോത്സ്യൻ പറഞ്ഞാൽ അത് നിശ്ചയമായി നടക്കുമെന്ന് രഘുവിനറിയാം. മുറയ്ക്ക് വിവാഹലോചനയുമായി മുന്നോട്ടു പോയി. പക്ഷേ, വിവാഹത്തിന് തയ്യാറായി ആരും വന്നില്ല. രഘുവിന്റെ എല്ലാ പ്രതീക്ഷകളും തെറ്റി. മകൾക്ക് പതിനേഴു വയസ്സാകുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെയിരിക്കെ, മിത്രയുടെ മുത്ത സഹോദരന്റെ സുഹൃത്തിന്റെ വഴിക്ക് മിത്രയ്ക്ക് ഒരു ആലോചന വന്നു. മാധവൻ എന്നാണ് പയ്യന്റെ പേര്. പയ്യൻ എന്നു പറയാമോ എന്നറിഞ്ഞുകൂടാ. ഏഴു പെൺകുട്ടികളുടെ അച്ഛനും, വലിയ ഒരു പ്രമാണിയും ആളുകൾ ഒട്ടേറെ ബഹുമാനിക്കുന്ന ഒരു വ്യക്തിയുമാണ്. ഒരു മകൻ ജനിക്കാൻ വേണ്ടി മാധവൻ നേരാത്ത നേർച്ചകളില്ല. കുടുംബ ക്ഷേത്രത്തിലെ ശ്രീകൃഷ്ണനെ രാവിലെ അഭിഷേകവും പുജയും നടത്താൻ തറവാട്ടിൽ ആൺകുട്ടികൾ വേ

ണം. മാധവന് സഹോദരന്മാരില്ല. സഹോദരിമാരേയുള്ളൂ. അങ്ങനെ, ആകെയുള്ള ആൺതരിയാണ് മാധവൻ. മാധവനെ ആരോ ഉപദേശിച്ചു; ഒരു രണ്ടാം വിവാഹം നടത്തിയാൽ ചിലപ്പോൾ ആൺകുട്ടി ജനിക്കാനിടയുണ്ടെന്ന്. ഭാര്യ പുർണ്ണാരോഗ്യത്തോടു കൂടിയിരിക്കുമ്പോൾ, മറ്റൊരു വിവാഹത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുന്നതു പോലും മാധവൻ ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. അവസാനം ഭാര്യ, അനസൂയയും അതിന് പ്രേരിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ മനസ്സിലാമനസ്സോടെ മാധവൻ സമ്മതം മുളി.

അങ്ങനെ പതിനെട്ടുകാരിയായ മിത്രയും നാൽപ്പത്തഞ്ചു വയസ്സുള്ള മാധവനും തമ്മിലുള്ള വിവാഹം നടന്നു. മിത്രയ്ക്ക് ഭർത്തൃഗൃഹം വളരെയേറെ ഇഷ്ടപ്പെട്ടു. വീടു നിറയെ കുഞ്ഞുങ്ങൾ. പതിനഞ്ചു മുതൽ മൂന്നു വയസ്സു വരെ പ്രായമുള്ള കുട്ടികൾ. പൊതുവെ കളിയും ചിരിയും കൂടുതലുള്ള മിത്രയ്ക്ക് അവിടെ പരമാനന്ദമായിരുന്നു. അനസൂയയ്ക്കും മിത്രയോടു നിറയെ വാത്സല്യവും സ്നേഹവും മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. കുറഞ്ഞ സമയത്തിനുള്ളിൽ മിത്രയ്ക്ക്, എല്ലാവരുടെയും ആഗ്രഹം പോലെ തന്നെ ഒരു ആൺകുഞ്ഞ് ജനിച്ചു. മിത്രയുടെ അച്ഛന് ഇത്തിരിയെങ്കിലും ആശ്വാസമായത് ഇപ്പോഴാണ്. മക്കളുടെ കൂട്ടത്തിൽ രഘുവിന് ഏറ്റവും സ്നേഹം ഈ മകളോടാണ്. അവൾക്ക് ഒരു ദുഃഖവും വരാതെ ഇനിയും ഇതേ പോലെ തന്നെ മുന്നോട്ടു പോകണമെന്ന് മനമുരുകി പ്രാർത്ഥിക്കുകയാണ് രഘു ചെയ്തത്.

കുഞ്ഞിന്റെ നാമകരണം ആർഭാടമായി നടത്തി. ഗോവിന്ദൻ എന്നാണ് കുഞ്ഞിന് പേരു വിളിച്ചത്. ആറു മാസം കഴിഞ്ഞ് അന്നപ്രാശനവും നടത്തി. ഗോവിന്ദന്റെ ഒന്നാം പിറന്നാളിന് ഇനി ഒരു മാസം തികച്ചില്ല.

മകന്, അടുക്കളയുടെ പുറകുവശത്തിരുന്ന് മിത്ര ചോറുവാരികൊടുക്കുകയാണ്. കാക്കയേയും അണ്ണാനേയും ഒക്കെ കണ്ട് ഊണു കഴിക്കാനാണ് അവന് പ്രിയം. ചോറിൽ നിറയെ തൈരൊഴിച്ച് ഇത്തിരി ഉപ്പുമിട്ട് കൂഴച്ചാൽ അവന്റെ ഉച്ച ഭക്ഷണം തയ്യാറായി. അവൻ അമ്മയുടെ മടിയിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് ഭക്ഷണം കഴിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. അപ്പോഴാണ് അനസൂയയുടെ രണ്ടാമത്തെ മകൾ, സുമന ഓടി വന്ന് അവനെ എടുത്തത്. എടുത്തോണ്ടോടുമ്പോൾ പറയുന്നുണ്ടായിരുന്നു. പറവിലെ കുളത്തിൽ എവിടെ നിന്നോ ഒരു വലിയ താറാവ് വന്നിട്ടുണ്ടെന്നും, കാണിച്ചിട്ട് വേഗം കൊണ്ടു വരാമെന്നും. അവൻ ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയാണെന്നും ഇപ്പോൾ കൊണ്ടു പോകണമെന്നും മിത്ര പറഞ്ഞിട്ടൊന്നും അവൾ കൂട്ടുകെട്ടില്ല. അവൾ പറഞ്ഞു, അമ്മ പേടിയിരിക്കേണ്ട. ഞങ്ങൾ എല്ലാവ

രും അവിടെയുണ്ട്. രണ്ടു മൂന്നു നിമിഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞുകൊണ്ടും. ആരേയും കാണാത്തതുകൊണ്ട് മിത്ര പുറത്തറിഞ്ഞിരുന്നോ. എല്ലാ കുട്ടികളും ഇരുന്ന കരയുന്നു. ഗോവിന്ദനെ മാത്രം കാണുന്നില്ല. നോക്കിയപ്പോൾ കുളമാകെ കലങ്ങിയിരിക്കുന്നു. എന്തോ ആപത്തു സംഭവിച്ചു എന്ന് അവൾ വിചാരിച്ചു. അനസൂയയുടെ ഇളയ മകൾ ഓടി അടുത്തു വന്നു. അമ്മേ, ഗോവിന്ദനെ ഇവരെല്ലാവരും കൂടി താറാവിന്റെ അടുത്തേക്ക് കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ അവൻ വെള്ളത്തിൽ വീണു. മിത്ര അത്രയുമേ കേട്ടുള്ളൂ. കണ്ണിൽ ഇരുട്ടു കയറിയതു പോലെ തോന്നി. പിന്നെയും അവൾ എന്തൊക്കെയൊ പറയുന്നുണ്ടായിരുന്നു. മിത്ര പിന്നെ ഒന്നും കേട്ടില്ല. വേച്ചു വേച്ചു നടന്ന് മുറിയിൽ പോയി കിടന്നു. പിന്നെ കണ്ണുതുറക്കുന്നത് അടുത്ത ദിവസം ഉച്ചയോടുകൂടിയാണ്. എല്ലാവരും മിത്രയുടെ ചുറ്റും കൂടി നിൽക്കുന്നുണ്ട്. മിത്ര എല്ലാവരെയും തുറിച്ചുനോക്കുക മാത്രം ചെയ്തു. രാലു, മധവനെ ഒരു വശത്തേക്ക് വിളിച്ചിട്ട് പറഞ്ഞു. “എനിക്ക് ആകപ്പാടെ ഒരു ഭയം തോന്നുന്നു. അന്ന് ജ്യോത്സ്യൻ എന്നോട് പറഞ്ഞ പ്രകാരം വല്ലതും സംഭവിക്കുമോ എന്ന്. മധവൻ, കുഞ്ഞിനേയും കൊണ്ട് അവളുടെ അടുത്തേക്ക് ചെല്ലൂ; ബാക്കിയെല്ലാവരും തൽക്കാലം ഒന്നു പുറത്തിറങ്ങി നിൽക്കട്ടെ”. മധവനേയും കുഞ്ഞിനേയും കണ്ടിട്ടും അവൾ തിരിഞ്ഞു പോലും നോക്കിയില്ല. വെറുതെ ജനാലയിൽ കൂടി പുറത്തേക്കു തുറിച്ചുനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. മധവൻ പറഞ്ഞു. “മിത്രേ, ഇന്നലെ സംഭവിച്ചത് എന്താണെന്ന് നീ അറിയണം. ഇവർ ഗോവിന്ദനെ താറാവിന്റെ അടുത്തേക്ക് കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ യാദൃശ്ചികമായി ഞാൻ അതു കണ്ട് ഓടി വന്നു. അപ്പോഴേത്തേക്കും സുമന കാൽ വഴുതി ഗോവിന്ദനേയും കൊണ്ട് വെള്ളത്തിൽ വീണു. ഭാഗ്യവശാൽ ആർക്കും കഴുപ്പമൊന്നും പറ്റിയില്ല. ഞാൻ മക്കളെ എല്ലാവരെയും പൊതിരെ തല്ലി. അവരും കുട്ടികളല്ലേ. അറിയാതെ സംഭവിച്ചു പോയതാണ്. ഇതാ നിന്റെ മകൻ. അവന് നല്ല വിശപ്പുണ്ട് പാലു കൊടുക്ക്.” ഇത്രയൊക്കെ കേട്ടിട്ടും മിത്ര തിരിഞ്ഞു നോക്കിയില്ല. ഗോവിന്ദനെ മടിയിൽ വെച്ചു കൊടുത്തിട്ടും അവൾ നോക്കിയില്ല. മധവൻ പിന്നെയും കുറേ പറഞ്ഞു നോക്കി; അവൾ കല്ലു പോലെ അനങ്ങാതെ ഇരുന്നു. പൊട്ടിക്കരഞ്ഞു കൊണ്ടാണ് രാലു അവിടെ നിന്നിറങ്ങിയത്. ഗോവിന്ദൻ പാലു കുടിക്കാൻ വാശി പിടിച്ചു കുറേ കരഞ്ഞു. വീടു മുഴുവനും അവന്റെ കരച്ചിൽ മുഴങ്ങാൻ തുടങ്ങി. രണ്ടു മൂന്നു ദിവസങ്ങൾ അങ്ങനെ പോയി. നാലാം ദിവസം രാലു വന്നു. അവളോടു കുറേ സംസാരിച്ചു. അച്ഛനാണെന്ന് മനസ്സിലായില്ലെങ്കിലും, അവൾ എല്ലാം മുളിക്കേൾക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

രാലു പറഞ്ഞു, “നോക്കൂ, നിനക്ക് കുട്ടിനായി ഞാൻ ഒരാളെ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട്. ഇങ്ങോട്ട് കൊണ്ടുവരാം.” രാലു ഗോവിന്ദനെ എടുത്തുകൊണ്ടു വന്നു. അവനെ കണ്ടപ്പോൾ ആദ്യം ഒന്നും അവൾ അടുത്തില്ല. പതുക്കെ പതുക്കെ അവനുമായി കളിക്കാൻ തുടങ്ങി. രാലു പറഞ്ഞു, “അച്ഛൻ പൊയ്ക്കോട്ടെ മോളേ, നിനക്കിപ്പോൾ കുട്ടിനൊരാളുണ്ടല്ലോ?” മിത്ര പറഞ്ഞു, “ഇവനേയും കൊണ്ടുപൊയ്ക്കോ, ഇവന് വിശനാൽ ക്ഷണം കൊടുക്കാനൊന്നും എനിക്കറിയില്ല.” രാലു കേൾക്കാത്ത ഭാവത്തിൽ അകത്തേക്കു പോയി. അവർ തമ്മിൽ വേഗം അടുത്തു. മകനാണെന്ന് അറിയാതെ മിത്ര അവനെ താലോലിക്കാൻ തുടങ്ങി. അവൻ കരഞ്ഞാൽ അവന് പാലു കൊടുക്കാനും ഉറക്കാനും എല്ലാ ഉത്സാഹം കാണിച്ചു. അതിന്റെ കൂടെ തന്നെ, വീട്ടിലെ എല്ലാ കുട്ടികളോടും അവൾ ഇണങ്ങാൻ തുടങ്ങി.

അവനെ സ്വന്തം മകനാണെന്ന് മിത്ര ഒരു പ്രാവശ്യം പോലും തിരിച്ചറിഞ്ഞില്ല. അഞ്ചാറു കൊല്ലങ്ങൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവൾ മധവനെ തിരിച്ചറിഞ്ഞു. വേറെ ആരെ കണ്ടാലും ചിരിക്കും സംസാരിക്കും എന്നല്ലാതെ, ആരാ, എന്താ എന്നൊന്നും ഒരു പിടിയുമില്ല. ഇതിനിടയ്ക്ക് മിത്രയെ പല ഡോക്ടർമാരേയും കാണിച്ചു. ഒരു ഗുണവും കണ്ടില്ലെങ്കിലും മരുന്നുകൾ മുടങ്ങാതെ കൊടുത്തുകൊണ്ടിരുന്നു. മഹാത്മ്യം എപ്പോൾ വേണമെങ്കിലും സംഭവിക്കാമല്ലോ.

രാവിലെ തറവാട്ടിലെ പുജ കഴിഞ്ഞ് അമ്മയുടെ കാല് തൊട്ട് തൊഴുതിട്ടേ, വേറെ എന്തും ഗോവിന്ദൻ ചെയ്യുകയുള്ളൂ. മകൻ കാൽതൊട്ടു തൊഴുമ്പോൾ മിത്ര ചോദിയ്ക്കും, “നീ എന്തിനാണ് എന്റെ കാല് തൊടുന്നത്. നിനക്ക് സ്വന്തം അമ്മയില്ലേ?” ആദ്യമൊക്കെ അവന് അതു കേൾക്കുമ്പോൾ വിഷമം തോന്നുമായിരുന്നു. പിന്നെ, ചിന്തിക്കാൻ തുടങ്ങി, പാവം അമ്മ, എനിക്ക് ആപത്തു സംഭവിച്ചു എന്ന് തോന്നിയപ്പോഴാണ് അമ്മയ്ക്ക് ഈ ഗതി വന്നത്. എന്നോടു അത്രയ്ക്ക് സ്നേഹം ഉണ്ടായിട്ടാണല്ലോ, ഇനിയെങ്കിലും അമ്മയെ വിഷമിപ്പിക്കരുത്.

ഒരു ദിവസം രാവിലെ, ഗോവിന്ദൻ കോളേജിലേക്കു പോകാൻ ഇറങ്ങുന്ന സമയം. കുറച്ചു നേരം അമ്മയോടു സംസാരിച്ചിരുന്നു. ഇനി വൈകിട്ട് കാണാമെന്ന് അമ്മയോടു പറഞ്ഞിട്ട് ഗോവിന്ദൻ ഇറങ്ങി. നല്ല മഴക്കാറ്റുണ്ടായിരുന്നു. മിത്ര നോക്കിയപ്പോൾ ഗോവിന്ദൻ കൂട അവളുടെ മുറിയിൽ വെച്ച് മറന്നു.

മഴ എപ്പോൾ വേണമെങ്കിലും പെയ്യും. മിത്ര അവനെ തിരിച്ചു വിളിച്ചില്ല. പകരം കൂടയുമെടുത്തിട്ട് ഓടുകയായിരുന്നു. തറയിൽ എവിടെയാക്കേയൊ വെള്ളം

കിടപ്പുണ്ടായിരുന്നു. മിത്ര തെന്നിവീണു. ഹോസ്പിറ്റലിൽ കൊണ്ടുപോയി പരിശോധനകൾ എല്ലാം ചെയ്തു. മൂന്നു മാസം അനങ്ങാതെ കിടക്കാനായിരുന്നു ഡോക്ടറുടെ നിർദ്ദേശം. ഗോവിന്ദൻ തന്നെയായിരുന്നു അമ്മയുടെ എല്ലാ കാര്യങ്ങളും നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നത്. മിത്രയ്ക്ക് പ്രാഥമിക കാര്യങ്ങൾക്കു പോലും എഴുന്നേൽക്കാൻ പറ്റാത്ത അവസ്ഥ. ട്യൂബും ബെഡ് ബാഗും എല്ലാം പിടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഗോവിന്ദൻ കോളേജിൽ നിന്നു വന്നു കഴിഞ്ഞാൽ മിത്രയെ നോക്കുന്ന നഴ്സിന് പണിയൊന്നുമില്ല. പിന്നെയെല്ലാം ഗോവിന്ദൻ നോക്കിക്കൊള്ളും.

ഗോവിന്ദൻ കോളേജിൽ അവസാന വർഷ പരീക്ഷ ദിവസം. രാവിലെ തന്നെ അമ്മയുടെ മുറിയും, നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ബാഗും എല്ലാം വൃത്തിയാക്കി. ഭക്ഷണവും നിർബന്ധിപ്പിച്ച് കഴിപ്പിച്ചു. കുളിയും പുജയും കഴിച്ച് ഇടയ്ക്കു പോയി നോക്കിയപ്പോൾ അമ്മ നല്ല ഉറക്കം. ഗോവിന്ദൻ പരീക്ഷയ്ക്ക് പോകാൻ തയ്യാറായി അമ്മയുടെ അനുഗ്രഹം വാങ്ങാൻ വന്നപ്പോഴാണ് കണ്ടത് ബാഗ് പിന്നെയും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഗോവിന്ദൻ ആരേയും സഹായത്തിന് വിളിക്കാതെ എല്ലാം വൃത്തിയാക്കി. അപ്പോഴാണ് മധവൻ വന്നു ചോദിച്ചത്, “അല്ല, നീ ഇനിയും പോയില്ലേ? പരീക്ഷയ്ക്ക് സമയമാകുമല്ലോ? നിനക്ക് നഴ്സിനെ കൊണ്ടു ചെയ്യിച്ചാൽ പോരേ ഇതെല്ലാം?” “അച്ഛൻ പറഞ്ഞത് മുഴുവൻ ശരിയല്ല, നഴ്സ് ചെയ്യുമായിരിക്കും. അവർ കാശിന് വേണ്ടിയാണ് ചെയ്യുന്നത്. അവരുടെ മനസ്സു കൊണ്ട് അവർ ഇതെല്ലാം ഇഷ്ടപ്പെടണമെന്നില്ല. ചിലപ്പോൾ മനസ്സു കൊണ്ട് പ്രാകുന്നമുണ്ടായിരിക്കും. ഞാൻ ചെയ്യുന്നത് പൂർണ്ണ മനസ്സുകൊണ്ടാണ്. അമ്മയുടെ എല്ലാ കഷ്ടപ്പാട്കളും കാരണക്കാരൻ താനാണെന്ന് അച്ഛനറിയാമല്ലോ. ഞാൻ കൂട വെച്ച് മറന്നതു കൊണ്ടാണ് അമ്മ ഓടിയത്.” “നീ പറയുന്നത് എനിക്ക് മനസ്സിലാകുന്നുണ്ട്. നീ ഈ ചെയ്യുന്നത് അമ്മ അറിയാമെന്നുണ്ടോ? അവൾക്ക് നീ ചെയ്താലും, ആ നഴ്സ് ചെയ്താലും ഒരു പോലെയാണ്. നീ മകനാണെന്നു പോലും അവള്ക്ക് മനസ്സിലാക്കുന്നില്ല”. അതിന് മറുപടി പറയുമ്പോൾ ഗോവിന്ദന്റെ കണ്ണുകൾ നിറഞ്ഞിരുന്നു, “എനിക്ക് അറിയാമല്ലോ, അച്ഛൻ അതെന്റെ അമ്മയാണെന്ന്. അമ്മ എന്നെ ഒരു ദിവസം തിരിച്ചറിയും എന്നു തന്നെയാണ് എന്റെ വിശ്വാസം.”

അഞ്ചാറു മാസങ്ങൾക്കു ശേഷം മിത്രയ്ക്ക് എഴുന്നേറ്റു നടക്കാറായി. പക്ഷേ, അവൾ ആകപ്പാടെ മാറിപ്പോയിരുന്നു. മധവനെയല്ലാതെ ആരേയും അടുത്തു വരാൻ സമ്മതിച്ചില്ല. മധവനെ എപ്പോൾ കണ്ടാലും തന്റെ കുഞ്ഞിനെ പറ്റി അന്വേഷിക്കും. ഇത്രയും നാൾ കുഞ്ഞിന്റെ കാ

ഭൂമിയുടെ മരണം

■ രവികുമാർ എം കെ / എച്ച് ആർ

കാടും മേടും കരിയുമീ ഭൂമിയിൽ കായലും കുളവും
 കാട്ടാറും കാട്ടരുവിയും വറ്റിവരണ്ടു.
 ഒരിറ്റു കൂടിനീരിനായ് കൂടങ്ങേന്തി നെട്ടോട്ട-
 മോടുന്നു മാലോകരൊക്കെയും.
 അന്തിക്കു ചേക്കേറാൻ മരചില്ലുകൾ തേടിപാവം
 പറവകൾ പാറിനടക്കുന്നു വിഹായസിൽ.
 മലിനജലത്താൽ കുതിന്നൊരീ ഭൂമി ഭയാനകമാ-
 യൊരു ശവപറമ്പായ് മാറി.
 മാലിന്യത്തിൻ കുമ്പാരങ്ങളങ്ങിങ്ങായ് കണ്ടുതുടങ്ങി
 പൂഴുക്കളരിക്കുമാ കുമ്പാരത്തിൽ കാക്കക്കൂട്ടം
 കലപില കൂട്ടി തമ്മിൽ കൊത്തുന്നു.
 അഴുകിയ മാംസതുണ്ടുകൾ കടിച്ചു വലിച്ചാ ശൂനകന്മാർ കടിപിടി കൂട്ടുന്നു.
 കൊതുകിൻ കടിയാൽ ചൊറിഞ്ഞു ചൊറിഞ്ഞു മടുത്ത-
 വരിവിടെ പനിപിടിച്ചു കിടക്കുന്നു.
 ദുർഗ്ഗന്ധത്താൽ മൂക്കും പൊത്തി മാനവരിവിടെ വസിക്കുന്നു.
 വിഷമാലിന്യത്താൽ രോഗികളേറി വിവശരായി നടക്കുന്നവരെത്തിരി.
 ഭക്ഷിപ്പാനായ് കായ്കനികളേറെ പക്ഷെ, വിഷമയമാണെല്ലാം തന്നെ.
 മാനവർ ചെയ്യും കർമ്മഫലത്തിൻ കെടുതികളാണിവയെല്ലാം തന്നെ.
 ഇതാണു നമ്മുടെ ഭൂമി, വിഷമയമേറും വിഹാരവേദി
 വരും തലമുറയുടെ കർമ്മ ഭൂമി...

ര്യംതന്നെ അവൾ മരണിരിക്കുകയായിരുന്നൂ. മാധവനല്ലാതെ വേറെ ആരെങ്കിലും അടുത്തു വന്നാൽ എന്റെ കുഞ്ഞിനെ മോഷ്ടിച്ചവരല്ലേ. എന്നു പറഞ്ഞ് ഇരുന്നൂ കരയും. ഗോവിന്ദന്റെ കാര്യമാണ് കഷ്ടത്തിലായത്. അവനേയും അനസുയയുടെ മകനായിട്ടാണ് മിത്ര ഇപ്പോൾ കരുതുന്നത്. അവനും കൂട്ടുന്നിന്നിട്ടാണ് തന്റെ കുഞ്ഞിനെ മോഷ്ടിച്ചത് എന്നാണ് മിത്ര പറയുന്നത്.

മിത്ര ചില ദിവസം രാവിലെ എഴുന്നേൽക്കും, വിശക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞ് വലിച്ചു വാരി കഴിക്കും. പിന്നെ, ചിലപ്പോൾ ഒരാഴ്ച കഴിഞ്ഞായിരിക്കും ഭക്ഷണം കഴിക്കുക. ആരു നിർബന്ധിച്ചാലും അതിനു മുമ്പ് ഭക്ഷണം കഴിയില്ല. അവളുടെ ആരോഗ്യം ക്ഷയിച്ചു തുടങ്ങി. ഭക്ഷണം ഇല്ല, മരുന്നും കുളിയും ഒന്നും സമയത്തിന് ഇല്ലാതായി. മുന്പൊക്കെ ഗോവിന്ദൻ എല്ലാ നിർബന്ധിച്ച് ചെയ്യുമായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ അവനടുത്തു വന്നാൽ അവൾ ഓടിക്കും. മേലാൽ അടുത്തു വരരുത് എന്നു പറഞ്ഞ് വിലക്കും. മാധവനോട് കുഞ്ഞിന്റെ കാര്യം ചോദിക്കുമ്പോഴെല്ലാം മാധവൻ പറയും, “ഗോവിന്ദൻ തന്നെയാണ് നിന്റെ കുഞ്ഞ്. അവനിപ്പോൾ വലിയൊരു പയ്യനായതാണ്.” എന്ന്. ഇത് തന്നെ സ്ഥിരം കേട്ടപ്പോൾ ഒരു ദിവസം മിത്രയ്ക്ക് ദേഷ്യം വന്നു. അവൾ പറഞ്ഞു, “നിങ്ങൾ എന്നോടു നൂണ പറയും അല്ലേ ?

എന്റെ മകൻ വളർന്നു വലുതായി എന്ന്. ഞാനറിയാതെ അവൻ വലുതാകുമോ? ഇന്നലെല്ലെ ഞാൻ അവനെ മടിയിലിരുത്തി ചോറു വാരിക്കൊടുത്തത്. എന്നെ പറ്റിക്കാൻ നോക്കണ്ട. നിങ്ങളും കൂട്ടുന്നിന് എന്റെ കുഞ്ഞിനെ എടുത്ത് അനസുയചേച്ചിയ്ക്ക് കൊടുത്തുകാണും.” ഈ സംഭവത്തിന് ശേഷം മാധവൻ ഗോവിന്ദനെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയാറില്ല. ഗോവിന്ദൻ പറയുന്നതു പോലെ എന്നെങ്കിലും ഒരു ദിവസം അവൾ സ്വന്തം മകനെ തിരിച്ചറിയും എന്ന് വിചാരിച്ചു. അടുത്ത ദിവസവും മിത്ര കുഞ്ഞിനെ അന്വേഷിച്ചു.

കൊല്ലങ്ങൾ കുറേ കുറേ കടന്നു പോയി. ഗോവിന്ദന്റെ വിദ്യാഭ്യാസം കഴിഞ്ഞു, ഉയർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥനുമായി. വിവാഹം കഴിഞ്ഞു രണ്ടു കുട്ടികളും ഉണ്ട്. അതിനിടയ്ക്ക് മാധവൻ മരിച്ചു. മാധവൻ മരിച്ചപ്പോഴും മിത്രയിലും ഒരു പ്രതികരണവും കണ്ടില്ല. അതിനുശേഷം മിത്രയ്ക്ക് ഒന്നു മിണ്ടാൻ ആരുമില്ലാതായി. പരിശോധനയ്ക്ക് ഡോക്ടർ വരുമ്പോൾ പറയും “ ഈ വീടു മുഴുവനും എന്റെ കുഞ്ഞിനെ മോഷ്ടിച്ച ആളുകളാണ്. എനിക്ക് ആരോടും ഒരു സ്നേഹവും തോന്നുന്നില്ല. ഡോക്ടർ ഇവരോടു പറയുമോ എന്റെ കുഞ്ഞിനെ തിരികെ തരാൻ ? ” ഇത് സ്ഥിരം പല്ലുവിയായതു കൊണ്ട് ഡോക്ടർ ചിരിക്കുക മാത്രം ചെയ്യും; മറുപടി ഒന്നും പറയില്ല. പക്ഷെ, കഴിഞ്ഞ ആഴ്ച പരിശോധനയ്ക്ക് വന്നപ്പോഴാണ് ഡോക്ടർ പറഞ്ഞ

ത് എന്തെങ്കിലും ആഗ്രഹം ഉണ്ടെങ്കിൽ നടത്തിക്കൊടുക്കണമെന്ന്. കേട്ടപാടെ എല്ലാവരും പറഞ്ഞു, നഷ്ടപ്പെട്ടെന്നു കരുതുന്ന മകനെ കാണണമെന്നാണ് അവരുടെ ഒരേ ഒരു ആഗ്രഹം. വേറെ ഒരാഗ്രഹവും അവർക്കുണ്ടാകാൻ വഴിയില്ല. ഡോക്ടർ പറഞ്ഞു, “ എങ്കിൽ നിങ്ങൾ ഒരു കുഞ്ഞിനെ കാണിച്ചിട്ട് പറയൂ, ഇതാണ് മകനെന്ന്. ഗോവിന്ദന്റെ മക്കളെ തന്നെ കാണിച്ചാലും മതിയല്ലോ.” അവസാനം അങ്ങനെ തന്നെ തീരുമാനിക്കപ്പെട്ടു. പരീക്ഷണാർത്ഥം അടുത്ത ദിവസം തന്നെ ഡോക്ടർ, ഗോവിന്ദന്റെ മുത്തമകനേയും കൊണ്ട് മിത്രയുടെ മുറിയിൽ പോയി. “ഇതാ, പറഞ്ഞതു പോലെ തന്നെ ഞാൻ മകനെ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട്. ഇവനെ തിരിച്ചറിയുകയാൽ വേണ്ടി കുറച്ചു ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ടി വന്നു. എന്നാലും സാരമില്ല. മിത്രച്ചിറയ്ക്ക് സന്തോഷമായല്ലോ”? മിത്ര പറഞ്ഞു, “ഡോക്ടറിനു തെറ്റി, ഇത് എന്റെ മകനൊന്നുമല്ല” അന്ന് ഡോക്ടർ കൊടുത്ത മരുന്നു പോലും മിത്ര കഴിച്ചില്ല. ഒരാഴ്ച കഴിഞ്ഞ് ഡോക്ടർ വന്നപ്പോൾ അനസുയ പറഞ്ഞു, “ഗോവിന്ദന്റെ ഇളയ മകൻ ഗോവിന്ദന്റെ തനി സ്വരൂപമാണ്. അവനെ കാണിക്കാം. അവനാണെങ്കിൽ ഒരു വയസ്സേയുള്ളൂ. മിത്രയുടെ മനസ്സിലെ ഗോവിന്ദന്റെ അതേ പ്രായം.” അങ്ങനെ അതും പരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടു. അന്ന് ആദ്യമായി മിത്ര പൊട്ടിത്തെറിച്ചു. മുറിയിലെ സാധനങ്ങളെ

അമ്മേ, മാപ്പ്

■ വി എം സൈനൽ ആബ്ദിൻ / റിട്ടയേർഡ്

ഹൃദയമിടുപ്പിന്റെ വേഗതകൂടിയ മനസ്സുമായ് നടന്നു ഞാൻ വീടിനെ ലക്ഷ്യമാക്കി.
 ആരോട് ചോദിച്ചറിയാൻ
 പരിചിത മുഖമൊന്നുമേ കാൺമാനില്ല
 എൻ മുന്നിൽ തെളിയുന്നുമില്ല ലേശം
 കൊഴിഞ്ഞു വീണുപോയ് വർഷങ്ങളനവധി
 ആരോടും... ഒന്നു മുരിയാടാതന്നു പോയി ഞാൻ
 ലക്ഷ്യങ്ങളേതുമില്ലാതെ കാതങ്ങൾ താണ്ടിയൊരു യാത്ര
 ചിന്തിച്ചുപോലുമില്ലൊരു മടക്കയാത്ര
 അത്രക്കുമേൽ വേദനയേറിയ മനസ്സുമായ്
 ഓർത്തുപോയെൻ കുട്ടിക്കാലം- തെല്ലിട
 മാഞ്ഞുപോയോരൻ ഓർമ്മതൻ ഏടുകൾ
 സുഖമുള്ളതല്ലൊന്നും ഓർത്തുവയ്ക്കുവാൻ
 അത്രമേൽ ഭീകരമായിരുന്നാ തിരുവോണകാഴ്ചകൾ
 എങ്കിലും ആവുന്നില്ല തെല്ലും മറക്കുവാൻ
 തിരുവോണനാളിൽ പൂക്കളൊമാറുകുവാൻ
 കൂട്ടുകാരോടൊത്ത് കളിച്ചു രസിച്ചു ഞാൻ-
 മടങ്ങി വീട്ടിൽ പൂമുഖ വാതിൽക്കലെത്തിയപ്പോൾ
 കേട്ടു ഞാൻ... അച്ഛന്റെ പുലഭ്യം നിറഞ്ഞൊരു ഗർജ്ജനം
 പിന്നാലെ പാവം അമ്മതൻ ദീനരോദനവും
 പേടിച്ചുരണ്ടു ഞാനച്ഛന്റെ രൗദ്രഭാവം കണ്ട്
 ചാട്ടുളിപ്പോലെ നയനങ്ങൾ പതിച്ചെന്നിൽ
 മദ്യം പിടിപ്പിച്ച ലഹരിയുമായ് അച്ഛൻ ഭൂമീദേവിയെ
 ചവിട്ടി മെതിച്ച് പടികൾ ഇറങ്ങി നടന്നകന്നു
 വീട്ടുമുറ്റത്തെ പുരുഷാരവത്തെ വകഞ്ഞു മാറ്റി ഞാൻ കണ്ടു
 ചേതന അറ്റൊരെന്നമ്മയെ-തുണിയിൽ പൊതിഞ്ഞ്

കത്തിച്ചുവെച്ചൊരു നിലവിളക്കിന്റെ മുന്നിൽ
 അമ്മതൻ കാൽക്കൽ സാഷ്ടാഗം വീണു ഞാൻ
 കണ്ണു നീർപുഴയാൽ പാദംകഴുകി കേണുപലവട്ടം
 മിഴിയിണ തുറന്നൊരുവട്ടമെങ്കിലും നോക്കെന്തേ ഈ പാപിയാം പുത്രനെ
 തളർന്നുപോയി ഞാൻ വാവിട്ടു കരയാനാവാതെ
 പരതിയെൻ കണ്ണുകളിവിടമാകവേ
 കണ്ടില്ലാമുഖം മാത്രം-എന്റച്ഛന്റെ
 രൗദ്രം നിറഞ്ഞൊരാ ക്രൂര മുഖം.
 പതിഞ്ഞന്റെ തോളിൽ രണ്ടു കൈപ്പത്തികൾ
 പിന്നാലെ വീണു മഴത്തുള്ളിപ്പോലെ കണ്ണീർ കണങ്ങൾ
 അറിയാതെ ഞാനേറ്റുപോയി
 പറഞ്ഞയാൾ ആംഗ്യഭാഷയിൽ നിന്റച്ഛൻ
 അതാ കോലായിൽ-മദ്യം വിതറിയ
 ദുരിതങ്ങൾ പേറി-കിടക്കയിൽ
 ചത്തതിനൊക്കുമേ ജീവിച്ചിരിക്കലുമെന്ന പോൽ
 ആകെത്തളർന്നൊരു മാംസ പിണ്ഡം
 അനന്തംഗം കൊതിച്ചുപോയറിയാതെ
 അച്ഛൻ തൻ ഗർജ്ജനം-രൗദ്രഭാവം

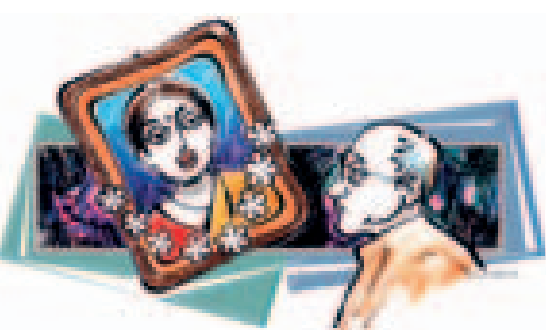
ല്ലാം വലിച്ചെറിയുകയും ചെയ്തു. ഇനി മേലാൽ ഡോക്ടർ തന്നെ കാണാൻ വരരുതെന്നും പറഞ്ഞു. അടുത്ത ആഴ്ച ഡോക്ടർ വന്നപ്പോൾ പരിശോധിക്കാൻ മിത്ര സമ്മതിച്ചില്ല. പിന്നത്തെ ആഴ്ചയും അതു തന്നെ സ്ഥിതി.

മിത്രയുടെ സ്ഥിതി കൂടുതൽ കൂടുതൽ വഷളായിക്കൊണ്ടിരുന്നു. മരുന്നെങ്കിലും ഡോക്ടർ കൊടുത്താൽ കഴിക്കുമായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ അതുമില്ലാതായി. സ്വന്തം ഇഷ്ടപ്രകാരം വല്ലപ്പോഴും എന്തെങ്കിലും കഴിച്ചാലായി.

ഗോവിന്ദൻ വിചാരിച്ചു “ഇനിയെങ്കിലും ഞാൻ എന്തെങ്കിലും ചെയ്യണം. അനസുയമ്മ കൂഞ്ഞിനെ മോഷ്ടിച്ചു എന്നാണല്ലോ അമ്മയുടെ ചിന്ത. ഒരു പരീക്ഷണം കൂടി നടത്തിനോക്കാം.” അടുത്ത ദിവസം തന്നെ അനസുയമ്മ മിത്രയുടെ മുറിയിൽ ചെന്നു പറഞ്ഞു, “മിത്രാ, നീ എന്നോടു ക്ഷമിക്കണം. നിന്റെ കൂഞ്ഞിനെ ഞാൻ തന്നെയാണ് മോഷ്ടിച്ചത്. ഞാൻ അവനെ തിരിച്ചുതരാം. അവൻ ഇപ്പോൾ എങ്ങനെ ഇരിക്കുമെന്ന് നിനക്കറിയാമോ?” “എങ്ങനെയിരിക്കാൻ? ഇന്നലെല്ലെ ചേച്ചി അവനെ മോഷ്ടിച്ചത്. ഒരു ദിവസം കൊണ്ട് അവനെങ്ങനെ മറാനാണ്? അവനെ വേഗം കൊണ്ടുവരു, അവൻ വിശക്കുന്നുണ്ടാകും.” ഇപ്പോൾ കൊണ്ടു വരാമെന്നു പറഞ്ഞിട്ട് അനസുയമ്മ പോയി. മിത്ര തനിക്കു വേണ്ടി

കൊണ്ടു വെച്ച ഭക്ഷണത്തിൽ നിന്ന് കുറച്ചു മാറ്റി തൈരിട്ട് കുഴച്ചു വെച്ചു. ഗോവിന്ദനെ മിത്ര നേരിട്ട് നോക്കിയിട്ട് വർഷങ്ങളായി. അനസുയമ്മ ഗോവിന്ദന്റെ കൈ പിടിച്ചിട്ട് മിത്രയുടെ മടിയിൽ ഇരുത്തി. മിത്ര ചിരിച്ചിട്ട് “ഇനി ചേച്ചി പോയി ഭക്ഷണം കഴിച്ചിട്ടു വരു; ഞാൻ ഇവൻ ചോറു വാരിക്കൊടുക്കട്ടെ. നീട്ടിയകാലുകളിലിരിക്കുന്ന മകനെ നോക്കി മിത്ര പറഞ്ഞു, “നിന്നെ എനിക്ക് മനസ്സിലാവില്ലെന്ന് അവർ എങ്ങനെ വിചാരിച്ചു? നിന്റെ ഇടത്തേ കൈയിലെ ഈ മറുകും കടുത്ത ചാരനിറത്തിലുള്ള കണ്ണുകളും കണ്ടാലെ നിക്കറിഞ്ഞ് കൂടെ? അവർ വേറെ രണ്ടു കുട്ടികളെ കൊണ്ടു വന്ന് എന്തെ പറ്റിക്കാൻ നോക്കി. ഒരു കുട്ടിയ്ക്ക് നിന്റെ അതേ മുഖം. എന്തെങ്കിലുമൊക്കട്ടെ, നിന്നെ തിരിച്ചു തന്നല്ലോ.” മിത്ര മകനെ മടിയിലിരുത്തി ചോറു വാരിക്കൊടുത്തു. അവസാനത്തെ ഒരുരുള മകൻ അമ്മയുടെ വായിൽ വെച്ചു കൊടുത്തു. കരയുന്ന മകനെ നോക്കി അമ്മ ചോദിച്ചു, “നീ എന്തിനാണ് കരയുന്നത്?” “എനിക്ക് എന്റെ അമ്മയെ തിരിച്ചു കിട്ടിയ സന്തോഷം കൊണ്ട്. അമ്മ എന്തിനാണ് കരയുന്നത്?” “ഞാനും എന്റെ മകനെ തിരിച്ചു കിട്ടിയതു കൊണ്ട് കരഞ്ഞുപോയതാണ്. എന്തായാലും ഇനി നീ എന്നെ വിട്ട് എങ്ങും പോകരുത്.” തന്റെ ശുഷ്കിച്ച കൈകൾ കൊണ്ട് മിത്ര മകനെ മുറുകെ പിടിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഉള്ള ശക്തി

മുഴുവനും സംഭരിച്ചു കൊണ്ടാണ് ആ പിടുത്തം. ആ സമയത്ത് ഗോവിന്ദന്റെ ഭാര്യയും കുട്ടികളും ആ മുറിയിൽ വന്നു. മിത്ര ചോദിച്ചു, “ആരാ ഇവർ? ഇവരല്ലേ അന്നത്തെ ആ കുട്ടികൾ?” ഗോവിന്ദൻ പറഞ്ഞു, “അമ്മേ, ഇത് എന്റെ കൂട്ടുകാരിയാണ് ഹരിപ്രിയ. ഇവർ അവളുടെ മക്കളാണ്. അമ്മയുടെ അനുഗ്രഹം വാങ്ങാൻ വന്നതാണ്”. ഹരിപ്രിയയും കുട്ടികളും അമ്മയുടെ കാൽ തൊട്ടുവന്ദിച്ചു. മിത്ര കുട്ടികളെ മടിയിൽ പിടിച്ചിരുത്തി. “എന്റെ മകന്റെ കൂട്ടുകാരിയുടെ മക്കളെ എനിക്കും ഇഷ്ടമാണ്. ഞാൻ ഇനി കുറച്ച് കിടക്കട്ടെ, നീ എന്റെ അടുത്തു നിന്ന് എങ്ങും പോകരുത്. ഇവരുപോകണമെങ്കിൽ പൊയ്ക്കൊടുക്കട്ടെ.” മിത്ര മകന്റെ കൈ ബലമായി പിടിച്ചു കിടന്നു. പതുക്കെപ്പതുക്കെ പിടി അയഞ്ഞ് തുടങ്ങി. ഹരിപ്രിയ പതുക്കെ പുറത്തിറങ്ങി. പുജാമുറിയിൽ പോയി ഗംഗാജലവും രാവിലത്തെ പുജാതീർത്ഥവുമായി വന്നു. ഗോവിന്ദൻ എന്തോ പന്തികേടു തോന്നി. അമ്മയ്ക്കു ദാഹിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ തലയാട്ടി ഉണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു. മകൻ അമ്മയ്ക്ക് ഗംഗാജലവും തീർത്ഥവും കുറേശ്ശേയായി മൂന്നു പ്രാവശ്യം കൊടുത്തു. ഇനി മതിയെന്ന് മിത്ര ആംഗ്യം കാണിച്ചു. അപ്പോഴത്തേക്കും മകന്റെ കൈയിലെ പിടി മുഴുവനായും അയഞ്ഞിരുന്നു.

അവളും, അയാളും...

■ രതിഷ് ടി ജി / ബിപിസിഎൽ ഇൗസിഎസ്

ജീവിത സായാഹ്നത്തിന്റെ നിറം മങ്ങിയ ജീർണ്ണത പേറിയ ചവിട്ടുപടികൾ അയാളുടെ മുന്നിൽ നീണ്ടു നിൽക്കുന്ന കിടന്നിരുന്നു. നിസ്സംഗതയോടെ ആ ചരുകസേരയിൽ അയാൾ ചുരണ്ടു കിടന്നു. എങ്കിലും മനസ്സ് കലുഷിതമായ പിറകോട്ടുപായുകയായിരുന്നു...

അതായിരുന്നു അയാളുടെ സ്വപ്നം. അതിലേറെ അയാൾ ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നത്. അവളെ തന്റെ മാറോടടുപ്പിച്ചു. വിയർപ്പുകണങ്ങളാൽ കുറുനിരകൾ ഒട്ടിയ ആ മാർദ്രവേറിയ നെറ്റിത്തടങ്ങൾ മെല്ലെ, മെല്ലെ തലോടി, അവളെ തന്റെതു മാത്രമാക്കി എല്ലാം മറന്ന് ഒന്ന് കിടക്കുക എന്നത്.

കഷ്ടപ്പാടുകളുടേയും ദുരിതങ്ങളുടേയും ഇടയിൽ നിസ്സഹായനായ മനുഷ്യന്റെ വീഥികൾ ഇരുണ്ട് പോകുന്നു. എങ്കിലും പ്ര

കാശപുരിതമാക്കാൻ ഏവരേയും പോലെ അയാളും ആഗ്രഹിച്ചു. ശ്രമിച്ചു. പക്ഷേ...!

മുപ്പതുവർഷമായ് അവൾ അയാളുടെതായിട്ട് ഒന്നുമില്ലായ്മയിൽ തുടങ്ങി പിന്നെയൊരു ഒട്ടുമായിരുന്നു. എന്തിനൊക്കെയോ പിടികൊടുക്കാതെ, എന്തൊക്കെയോ നേടാനായ്. ചിലതൊക്കെ നേടി, ചിലതെല്ലാം വേണ്ടെന്നുവെച്ചു.

അതിനിടയിൽ അവളെ, അവളെ തനിക്കറിയാൻ സാധിച്ചില്ല. അവളുടെ കാത്തിരുപ്പിനെ, സ്വപ്നങ്ങളെ, കൊച്ചുകൊച്ചു മോഹങ്ങളെ. എന്നിട്ടും അവളെന്ന സ്പേഹരിച്ചു. എന്നിക്ക് മാത്രം ആ സ്പേഹം അറിയാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ജീവിതചക്രത്തിൽ ഒന്നിനും സമയം തികഞ്ഞിരുന്നില്ല...

മത്സരത്തിന്റെ പാരമ്യത്തിൽ ഞാനും പുതുതുറ്റാണ്ടിലേക്ക് ചായുകയായിരുന്നല്ലോ!

എന്തിനോ, ഏതിനോ, എന്നറിയാതെ...

ഒരു നിശ്ചിതത്തോടെ അയാൾ നോക്കി. ഒരിക്കലും വാടാത്ത പുക്കൾ കൊരുത്ത മാലയിട്ട് സ്വീകരണമുറിയിൽ ആലംകൃതമായ, പിങ്ക് നിറം പൂശിയ ചുമരിന്റെ ഒരു കോണിൽ തൂക്കിയിട്ടിരുന്ന ചില്ലുപടത്തിലിരുന്ന് അവളും അയാളെ നോക്കി.

ആ മുഖത്തെ നിത്യവിസ്മയമായിരുന്നു, താൻ ഒരിക്കലും മനസിലാക്കിയിട്ടില്ലാത്ത

ഒരു നനുപ്പുഞ്ചിരി ആ ചിത്രത്തെ കൂടുതൽ സുന്ദരിയാക്കിയതുപോലെ അയാൾക്കനുഭവിച്ചു.

രോയിരം ചോദ്യോത്തരങ്ങൾ ആ കണ്ണുകളിലുണ്ടായിരുന്നു. അതിനെല്ലാം കൂടി ഒരേയൊരു മറുപടി പറയാൻ കഴിയുമോ തനിക്ക്? അയാളും അശക്തനായിരുന്നു.

പൂമുഖത്ത്, ഏതോ വാഹനത്തിന്റെ ഇരമ്പൽ അയാളുടെ ഓർമ്മകളെ കെടുത്തി.

ഇനി...?

മക്കൾ അച്ഛനായ് ഒരുക്കിയ സ്പേഹവേനത്തിലേക്ക് (വ്യഭാസനം) വയസ്സായ അച്ഛൻ മക്കൾക്ക് ബാധ്യ്യയായ് തീർന്നാൽ പിന്നെ...

അവളുടെ ആ ഫോട്ടോകൂടി കൂടെ കൊണ്ടു പോകാൻ അയാളുടെ മനസ്സ് കൊതിച്ചു.

അവർ സമ്മതിക്കുമോ? മനസ്സ് ഒരു യാചകന്റേതുപോലെയായ പോലെ അയാൾക്ക് തോന്നി.

അവൾക്ക് വേണ്ടി അയാൾ അവർക്ക് മുമ്പിൽ കൈകുപ്പി നിന്നു, നിറകണ്ണുകളുമായ്. അപ്പോഴും, അവൾ അയാളെ നോക്കി ചിരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു...

തിരഞ്ഞ സംതൃപ്തിയോടെ...

ശ്രീമതി വത്സല ജോസഫ് അഥവാ വത്സാ സാംസൻ തന്റെ ഔദ്യോഗിക ജീവിതത്തിൽ നിന്നും തിരഞ്ഞ സംതൃപ്തിയോടെ പിൻവാങ്ങുകയാണ്. ഭർത്താവ് ശ്രീ ജോസഫ് സാംസൻ സി ആർഎൽ ഫയർ & സേഫ്റ്റിയിൽ ജോലി ചെയ്തിരുന്നതിനാൽ 1995ൽ ജോലിയിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ തനിക്ക് തെല്ലും അപരിചിതരും തോന്നിയിരുന്നില്ല എന്ന് ശ്രീമതി സാംസൻ പറയുന്നു. ജീവിതത്തിന്റെ ദുർഘടങ്ങളിൽ താങ്ങായി കൂടെയുണ്ടായിരുന്ന കൊച്ചിൻ റിഫൈനറീസ് കൂട്ടുംബത്തിലെ ഓരോരുത്തരേയും ശ്രീമതി വത്സ കൃതജ്ഞതയോടെ സ്മരിക്കുന്നു. മകൾക്ക് യഥാക്രമം ചികിത്സാസൗകര്യം ഒരുക്കിത്തന്ന മാനേജ്മെന്റിനോടും, ഡോക്ടേഴ്സിനോടും, യൂണിയനുകളോടും, സഹപ്രവർത്തകരോടും, പ്രത്യുപരി ജഗദീശരനോടും ഉള്ള നന്ദി നിസ്സീമമാണെന്ന് ഇവർ പറയുന്നു.

“കൊച്ചിൻ റിഫൈനറീസ്, കൊച്ചി റിഫൈനറി, ബിപിസിഎൽ കെആർ എന്ന മൂന്നു ഘട്ടങ്ങളിലും ജോലിചെയ്യുവാൻ സാധിച്ചു. അതിവേഗം മുന്നോട്ടു കൂതിക്കുന്ന കമ്പനിക്ക് എല്ലാ വിധ ആശംസകളും നേരുന്നു.”

ശ്രീമതി വത്സയ്ക്ക് രണ്ടു മക്കളാണുണ്ടായിരുന്നത്. മുത്തകുട്ടി നീലിമ സാംസൻ 2003-ൽ ബി.എ ഹിസ്റ്ററിയ്ക്ക് മഹാത്മഗാന്ധി യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽ റാങ്ക് ഹോൾഡറായിരുന്നു. മഹാരാജാസ്

കോളേജിൽ സെക്കന്റ് എം എ യ്ക്ക് പഠിക്കുമ്പോഴായിരുന്നു വേർപാട്. ഇളയകുട്ടി നിധിൻ ഇൻഫോപാർക്കിൽ-എൻജിയറ എന്ന സ്ഥാപനത്തിൽ ജോലി ചെയ്യുന്നു. ഭാര്യ എംസിഎ ബിരുദധാരിണിയായ നീനു വീട്ടമ്മയാണ്. ഇവരുടെ മകൻ മൂന്നു വയസ്സുകാരൻ ക്രിസ്റ്റ്.

“പ്രതിസന്ധികളിൽ തളരാതെ, ആത്മവിശ്വാസത്തോടെ, ആരോടും പരിഭവമില്ലാതെ ജോലിയിലേർപ്പെടുക ശ്രീമതി വത്സയുടെ സവിശേഷതയായിരുന്നു. എഴുത്തുകാരി, പുരോഗമന ആശയത്തിനുമ, കലാകാരി എന്നീ നിലകളിലെല്ലാം ഇവർ തന്റെ വ്യക്തി മുദ്ര പതിപ്പിച്ചു.” ഈ & സി ഡിപ്ലോമർട്ട്മെന്റിനിലെ ചീഫ് മാനേജറായ ശ്രീ കുര്യൻ പി ആലപ്പാട്ട് അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

മറ്റൊരാളുടെ കാര്യത്തിൽ അനാവശ്യമായി ഇടപെടാതെ, പ്രതിസന്ധികളിൽ വേദനിക്കുന്നവർക്ക് സമാധാനപൂർവമായ പരിഹാരം നിർദ്ദേശിക്കുന്ന നന്മയാണ് വത്സയുടെ സവിശേഷതയെന്ന് സഹപ്രവർത്തകയായ ശ്രീമതി ഷേർലി കുഞ്ഞുമോൻ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.

ശ്രീമതി വത്സ രണ്ടുതവണ ബിപിസിഎൽ-കൺസ്യൂമർ സൊസൈറ്റിയിൽ ഡയറക്ടറായിരുന്നിട്ടുണ്ട്. ജാലധനിയിൽ ദീർഘകാലം എഡിറ്റോറിയൽ ബോർഡിലും, കറസ്പോണ്ടന്റായും പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. ജാലധനിയുടെ കറസ്പോണ്ടന്റ് എന്നനിലയിലും എഴുത്തുകാരിയെന്ന നിലയിലും ശ്രീമതി വത്സ നൽകിയ സേവനങ്ങൾ പ്രശംസനീയമായിരുന്നു. ശിഷ്ടകാലം മക്കളോടൊത്ത് സമാധാനത്തിലും സന്തോഷത്തിലും കഴിയാനാഗ്രഹിക്കുന്ന ശ്രീമതി വത്സാ സാംസൻ ജാലധനിയുടെ ഹൃദയംഗമമായ ആശംസകൾ നേരുന്നു.

വിലാസം
Valsala Joseph
Cherukattu House, Injackal Temple (West),
Kumaranasan Lane, Maradu-682304
Phone: 0484-2707311, Mobile: 98954 66963

ഒരു കിസിലുടെ ഈ ലേഖനം തുടങ്ങാം!

1. വള്ളുവനാടൻ ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിൽ ഇപ്പോൾ ഏറ്റവുമധികം ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടുന്ന പക്ഷിയേത്?
2. ലേഖകന്റെ തറവാട്ടുവീട്ടിൽ ഏറ്റവുമധികം വന്നുപോകുന്ന പക്ഷികളേത്?
3. പിടിക്കാനോ, കൊല്ലാനോ, വളർത്താനോ പാടില്ലെന്ന് സർക്കാർ നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്ന പക്ഷികളിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനിയേത്?
4. ഇന്ത്യയുടെ ദേശീയ പക്ഷിയേത്?

ഇതിനെല്ലാം ഉത്തരം ഒന്നാണ്:

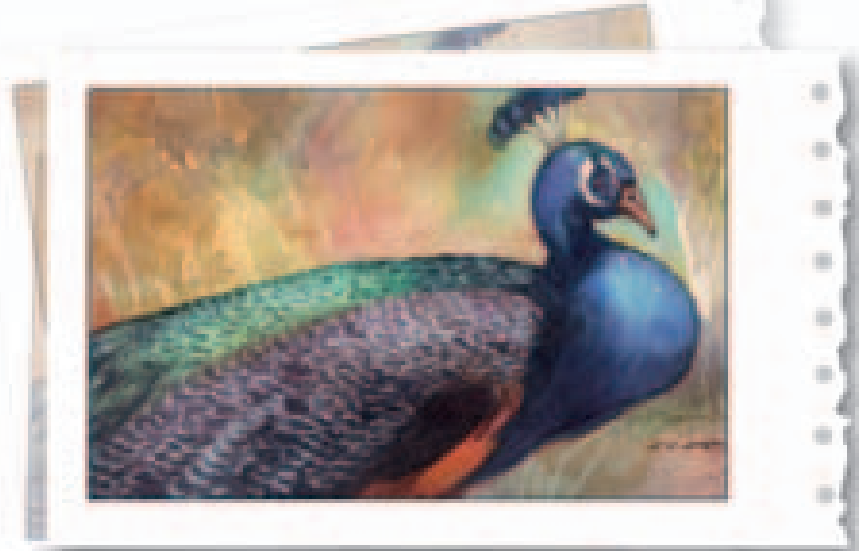
മയിൽ!

ഇപ്പോൾ പാലക്കാട്, മലപ്പുറം ജില്ലകളിൽ കൂട്ടം കൂട്ടമായി കാണുന്ന പക്ഷികളാണ് മയിലുകൾ. ചെറുതും വലുതുമായി മുപ്പതോളം മയിലുകൾ ദിവസവും ലേഖകന്റെ വെള്ളിനേഴിയിലുള്ള വീട്ടിൽ വിരുന്നു വരും. നിരൂപദ്രവികളായ ഈ ജീവികളെ, പീലിയ്ക്കും ഇറച്ചിക്കും വേണ്ടി ചിലർ ഓടിച്ച് പിടിക്കാറുണ്ടെന്നാണറിവ്. എന്നാൽ, വളരെ വേഗം ഓടാനും പറക്കാനും കഴിവുള്ള മയിലുകളെ പിടിക്കാൻ സാധാരണക്കാരനെ കൊണ്ട് കഴിയാറില്ല.

മയിൽപ്പീലി സംഭരിച്ചു വെയ്ക്കുന്നത് ഒരു ഹോബിയാണ്. കൂട്ടിക്കാലത്ത് കൂട്ടികൾ പൂസ്തകത്താളിനിടയിൽ മയിൽപ്പീലി സൂക്ഷിച്ചു വച്ചിരിക്കുന്നത് നിങ്ങളിൽ ചിലരെങ്കിലും ഓർക്കുന്നുണ്ടാവുമല്ലോ. പീലിവളരുമെന്നും എണ്ണം വർദ്ധിക്കുമെന്നും പീലിയന്വേഷിച്ച് മയിലുകൾ വരുന്നത് സ്വപ്നത്തിൽ കാണുമെന്നും, ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ഇഷ്ടപ്പെട്ട ആരേണമാണ് (?) മയിൽപ്പീലിയെന്നും കൂട്ടുകാർ പറഞ്ഞിരുന്നത് ഇപ്പോഴും ചിലരെങ്കിലും ഓർക്കുന്നുണ്ടാകുമല്ലോ.

പുരാണ കഥകളികളിൽ , ഹംസത്തിനെന്നപ്പോലെ, മയിലിനും വളരെ പ്രാധാന്യം നൽകുന്ന എത്രയോ അവസരങ്ങളുണ്ട്. ദേവേന്ദ്രന്റെ സേനാ നായകനും ശ്രീ പരമശിവന്റെ പുത്രനുമായ കാർത്തികേയന്റെ വാഹനവും മറ്റൊന്നല്ലല്ലോ!

എല്ലാമാസവും ഒറ്റപ്പാലത്തെത്തിയാൽ മയിൽപ്പീലി സംഭരിയ്ക്കലാണ്

ഒരു മയിൽപ്പീലിയുടെ ഓർമ്മയ്ക്കായി...

■ ശങ്കരനാരായണൻ തിരുവാഴിയോട്

ലേഖകന്റെയും മകളുടേയും പ്രധാന ഹോബി.

മയിൽപ്പീലിക്കുപുറമെ, എഴുപതോളം പക്ഷികളുടെ തുവലുകളും ലേഖകന്റെ കളക്ഷനിലുണ്ട്. പോരാത്തതിന്, മുളളൻപന്നിയുടെ മുളളുകൾ തുടങ്ങിയ സ്പെഷ്യൽ ഐറ്റംസ് വേറെ...

എന്നാൽ തുവൽ കളക്ഷനിൽ ഒരു കുഴപ്പമുണ്ട്. അത് പലപ്പോഴും നിരൂപദ്രവകാരികളായ പക്ഷികളെ ഉപദ്രവിക്കലിൽ എത്തിച്ചേരും. മയിൽപ്പീലിക്കൊണ്ട് പലരും കാഴ്ച വസ്തുക്കളും വിശരിയും മറ്റും ഉണ്ടാക്കുന്നതിനു പുറമെ, ഉത്സവങ്ങളിൽ മയിലാട്ടവും മയിലെണ്ണ കച്ചവടവും നടത്തുന്നതാണ് ആർക്ക് തടയാനാവും? പാവം മയിനെ കൊന്ന് മയിൽപ്പീലി പറിച്ചെടുക്കുന്നവരും, മയിലെണ്ണ എന്ന പേരിൽ വിൽക്കാൻ വച്ചിരിക്കുന്ന ലാടന്റെ മുന്നിൽ മയിലിന്റെ അസ്ഥിക്കൂടം പ്രദർശിപ്പിക്കാനും, ഉത്സവപ്പറമ്പുകളിൽ കച്ചവടത്തിനും മയിലിനെ കൊന്ന് ഇറച്ചി ഭക്ഷിക്കാനും മറ്റും നമ്മുടെ ദേശീയ പക്ഷിയെ എത്രയോപേർ ദുരുപയോഗം ചെയ്യുന്നത് ആർക്കെങ്കിലും

തടയാനാകുമോ? കാണാനഴകുള്ള മയിലിനെ കൂടെ നിർത്തി, സെൽഫി എടുക്കലാണ് ലേഖകന്റെ മറ്റൊരു ഹോബി.

കൊച്ചിയുടെ 'ദേശീയ പക്ഷി' സ്ഥാനം കൊതുക് തട്ടിയെടുത്തെങ്കിലും, നമുക്ക് മയിലിനെ അങ്ങിനെ ഒഴിവാക്കാനാവില്ല. ഇതിനിടെ IREP സൈറ്റിലും, മരടിലും മറ്റുചിലയിടങ്ങളിലും മയിലിനെ കണ്ടെന്ന വാർത്ത കണ്ട്, ഫോട്ടോഗ്രാഫർമാർ ഓടിനടന്ന കഥ നമുക്കറിവുള്ളതാണല്ലോ. (ഈ സെൽഫിയുടെ കാലത്തും നാമെത്രപണം ഫോട്ടോഗ്രാഫർമാർക്ക് നൽകുന്നുണ്ടെന്നറിയാമോ?)

നമ്മെപ്പോലെ, ജീവിക്കാനവകാശമുള്ളവരാണ് മറ്റു ജീവികളുമെന്ന് ഒരിക്കലെങ്കിലുമോർക്കുന്നവർ, പക്ഷികളേയും ഉപദ്രവിയ്ക്കില്ലെന്നറിയാം. 'മാനിഷാദ' എന്നല്ലാതെ ഈ ജന്തുവിരോധികളോടൊന്നുപറയാൻ? നാം വ്യക്തലതാദികൾ നട്ടു നനച്ചു വളർത്തുന്നതുപോലെ, പക്ഷി മൃഗാതികളേയും ഓമനിച്ചു വളർത്താൻ പഠിക്കേണ്ട കാലം അതിക്രമിച്ചിരിക്കുന്നു.

സന്താനഗോപാല സ്വാമിക്ഷേത്രം

■ ഷാജി പി സ്റ്റീഫൻ / എഫ് സി സി യു

കഴിഞ്ഞതു കഴിഞ്ഞു; ഇത്തവണ ഒന്നും പേടിക്കാനില്ല. കാരണം ലോകത്ത് ലഭ്യമായിട്ടുള്ളതിൽ വച്ച് ഏറ്റവും മികച്ച സുരക്ഷയാണൊരുക്കിയിരിക്കുന്നത്. പക്ഷെ!

കൊട്ടാര വാതിക്കൽനിന്ന് കരയുന്ന വൃദ്ധബ്രാഹ്മണന് കരയാൻ കണ്ണീരില്ലായിരുന്നു. മഹാഭാരത യുദ്ധം കഴിഞ്ഞ് വിജയം ആഘോഷിക്കുന്ന പഞ്ചപാണ്ഡവർ. അപ്പോഴാണ് വൃദ്ധബ്രാഹ്മണൻ അർജ്ജുനനെ കണ്ട് സങ്കടം ബോധിപ്പിക്കാൻ എത്തിയത്. ജനിച്ച ഉടനെ തന്നെ തന്റെ ഒൻപത് മക്കളെയും നഷ്ടപ്പെട്ട ഒരു പിതാവായിരുന്നു അദ്ദേഹം. പത്താമത്തെ കുഞ്ഞ് പിറക്കാനായപ്പോൾ ആ കുഞ്ഞിനെ യെങ്കിലും രക്ഷിക്കണമെന്ന ആഗ്രഹത്താൽ അർജ്ജുനന്റെ സഹായം തേടിവന്നതാണ്. അർജ്ജുനൻ സസന്തോഷം ദൗത്യം ഏറ്റെടുക്കുകയുണ്ടായി ചെയ്തപ്പോൾ സന്തോഷം പറഞ്ഞറിയിക്കാൻ വയ്യാതായി.

പ്രസവസമയത്തിന്

ദിവസങ്ങൾക്കുമുൻപുതന്നെ അർജ്ജുനൻ സ്ഥലത്തെത്തുകയുണ്ടായി സുരക്ഷാ സംവിധാനങ്ങൾ വിന്യസിക്കുകയും ചെയ്തു. പക്ഷെ, അർജ്ജുനന്റെ എല്ലാ രക്ഷാകവചങ്ങളെയും ഭേദിച്ച് ബ്രാഹ്മണ ദമ്പതിമാരുടെ പത്താമത്തെ കുട്ടിയും അപ്രത്യക്ഷമായി. ഇതിൽ കോപിഷ്ഠനായ അർജ്ജുനൻ എന്ത് ത്യാഗം സഹിച്ചും കുട്ടികളെ വീണ്ടെടുത്തു കൊടുക്കാമെന്ന് ബ്രാഹ്മണ ദമ്പതിമാരോട് ശപഥം ചെയ്തു.

എന്നാൽ സംഭവങ്ങളുടെ നിജസ്ഥിതി അറിയാവുന്ന ശ്രീകൃഷ്ണൻ അർജ്ജുനനെ ആശ്വസിപ്പിക്കുകയും വൈകുണ്ഠത്തേക്കു കൂട്ടി കൊണ്ടുപോവുകയും ചെയ്തു. മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ സന്നിധിയിൽ സന്തോഷത്തോടെ കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണ ദമ്പതിമാരുടെ പത്തുകുട്ടികളെയുമാണ് അർജ്ജുനൻ അവിടെ കണ്ടത്. തന്റെ സന്നിധിയിൽ അണഞ്ഞ അർജ്ജുനനിൽ സംപ്രീതനായ മഹാവിഷ്ണു ബ്രാഹ്മണദമ്പതിമാരുടെ പത്തുകുട്ടികളെയും അവർക്കു തിരിച്ചുനൽകുവാൻ

അർജ്ജുനനെ ഏൽപ്പിച്ചു. മാത്രമല്ല സമ്മാനമായി രണ്ടു സാളഗ്രാമങ്ങളും കൊടുത്തു.

യുദ്ധം ജയിച്ച അർജ്ജുനന്റെ ശർവ്വ ശമിപ്പിക്കുവാൻ ഭഗവാൻ പ്രയോഗിച്ച ഒരു മാർഗ്ഗമായിരുന്നു ബ്രാഹ്മണ സന്താനാപഹരണം. സമ്മാനമായി ലഭിച്ച സാളഗ്രാമങ്ങളിൽ വലുത് അർജ്ജുനൻ തേരിറങ്ങിയ മുതുകുളങ്ങരയിലും, ചെറുത് തൃപ്പൂണിത്തുറ (പൂർണ്ണതൃശ്ശൂർ) യിലും സ്ഥാപിച്ചതായാണ് എതിഹ്യം. സാളഗ്രാമപ്രതിഷ്ഠയ്ക്കുശേഷം അഭിഷേകത്തിന് വെള്ളമില്ലാതെ വലഞ്ഞ അർജ്ജുനൻ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ വടക്കുഭാഗത്ത് ഒരു കിണർ കുഴിച്ചു എന്നും എതിഹ്യമുണ്ട്.

വഴിപറഞ്ഞുതന്നതനുസരിച്ച് ഗരുഡപ്രതിമ കണ്ടപ്പോൾ ഞാൻ വാഹനം ഇടത്തോട്ട് തിരിച്ചു. നിരനിരയായി ഇരിക്കുന്ന പാൽക്കുപ്പികൾ. പശുക്കളും കിടാവുകളും. ഒരു കൊച്ചു പെൺകുട്ടിയുടെ കൈയിലിരുന്ന പൂൽനാമ്പ് എത്തിപ്പിടിക്കുന്ന കിടാവ്. ഇതൊക്കെകണ്ട് ശങ്കിച്ചു നിൽക്കുമ്പോഴാണ് മേനോൻ സാർ കൃഷ്ണകൈകളുമായി എന്നെ സ്വീകരിക്കാൻ

വന്നത്.

ഇത് മുതുകുളങ്ങര ക്ഷേത്രം.

ക്ഷേത്രസങ്കല്പത്തിലെ അഞ്ചുവിധ കർമ്മങ്ങളും, അതായത് ആചാര്യതപസ്സ്, ആന്ധനായ ജപം, നിയമ-ഉത്സവ അന്നദാനം മുതലായവ നടത്തപ്പെടുന്ന ഈ ക്ഷേത്രത്തിൽ ദർശനം നടത്തി പ്രാർത്ഥിച്ചാൽ സന്താനലാഭം, വിവാഹം തുടങ്ങിയ അഭീഷ്ടസിദ്ധികൾ ലഭിക്കുമെന്നാണ് വിശ്വാസം. അക്ഷയതൃതീയ ദിവസം ആറാട്ടുനടത്തുന്ന അപൂർവ്വ ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ഒന്നാണിത്. ക്ഷേത്രപ്രതിഷ്ഠനടത്തിയ അർജ്ജുനന്റെ ആരാധനാമൂർത്തിയായ മഹാദേവനും, ശക്തിസ്വരൂപനുമായ ശ്രീഹനുമ്മാൻ സാമിയും, നാഗങ്ങളും ഈ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ സവിശേഷതയാണ്.

“നിരനിരിക്കുന്ന ഈ പാൽക്കുപ്പിക്കൾ?” ഞാൻ ചോദിച്ചു. മേനോൻ അവർകൾ എന്നെ ഗോശാല ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ഘടാഘടിയന്മാരായ മുന്തിയ ഇനം പശുക്കൾ. ഏതാനും വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പ് ആരോ ക്ഷേത്രത്തിലേൽപ്പിച്ച ഒരു പശുക്കുട്ടിയിൽ നിന്നും ഇത്രയും

വളർന്നു. ക്ഷേത്രത്തിലേക്കുള്ള പാൽ എടുത്തുകഴിഞ്ഞ് ബാക്കിവരുന്ന പാൽ വാങ്ങാൻ ധാരാളം ആളുകൾ എത്തുന്നു. അവരുടേതാണീ പാൽക്കുപ്പികൾ. അതുപോലെ ചാണകവും മിതമായ നിരക്കിൽ ഇവിടെ വിതരണം ചെയ്യുന്നു. ക്ഷേത്രത്തോട് ചേർന്നുതന്നെയുള്ള പുതുമായി നിർമ്മിച്ച ഊട്ടുപുര കേതജനങ്ങൾക്ക് വലിയൊരു അനുഗ്രഹമാണ്.

അപ്പോഴേക്കും ക്ഷേത്രം തന്ത്രിയും പ്രധാനപൂജാരിയുമായ പുലിയന്നൂർ തന്ത്രി ക്ഷേത്രത്തിൽ നിന്നും പുറത്തേക്കുവന്നു. കുട്ടികൾ നഷ്ടപ്പെട്ട ബ്രാഹ്മണന്റെ വംശപരമ്പരയാണ് ഈ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ഉടമകളായ പുലിയന്നൂർ തന്ത്രിമാർ. അഭിഷേകത്തിനുവേണ്ടി വെള്ളമെടുക്കുന്നതിന് അർജ്ജുനൻ കഴിച്ച കിണർ കാണണമെന്ന ആഗ്രഹം ഞാൻ പ്രകടിപ്പിച്ചു. തന്ത്രിയും മേനോൻ അവർകളും കൂടി എന്നെ വിശാലമായ ഒരു കുളത്തിനടുത്തേക്ക് നയിച്ചു. ഏകദേശം രണ്ട് ഏക്കറോളം വിസ്താരമുണ്ടാവും കുളത്തിന്. ഈയിടെ കുളം വൃത്തിയാക്കി ചുറ്റും കരിങ്കൽ

കെട്ടി മനോഹരമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഈ കുളത്തിന്റെ നടക്കാണ് കിണർ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. കുളം വൃത്തിയാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി വെള്ളം വറ്റിക്കുമ്പോൾ കരിങ്കൽ പാളികൊണ്ട് മുടിയിട്ടിരിക്കുന്ന കിണർ കാണാമെന്ന് അവർ പറഞ്ഞു.

ധാരാളം ആളുകൾ നിരന്തരം കുളിക്കാനുമെത്തുന്ന ഇവിടെ ആർക്കും ഇതുവരെയും ഒരപകടവും ഉണ്ടായിട്ടില്ലത്രേ!

സമയം ഉച്ചയാകുന്നു. എന്നോടുകൂടെ യാത്ര പറഞ്ഞ് തന്ത്രി തിടുക്കത്തിൽ ക്ഷേത്രത്തിനുള്ളിലേയ്ക്ക് കയറിപ്പോയി. കൂടെ മേനോൻ സാറും. ഞാൻ പുറപ്പെടാൻ തയ്യാറെടുക്കുമ്പോൾ മേനോൻ സാർ പുറത്തേക്കു വന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈയ്യിൽ ഒരു പാത്രം പാൽപ്പായസമുണ്ടായിരുന്നു. വിറകുപ്പിൽ നാലഞ്ചു മണിക്കുറുകൾ കൊണ്ട് പാകപ്പെടുന്ന പാൽപ്പായസം. പായസത്തിന്റെ രുചിപോലെ ശ്രേഷ്ഠമാണ് നാടിന് ഈ ക്ഷേത്രവും.

എസ് കെ എം ബി എന്നറിയപ്പെടുന്ന എസ് കെ മോഹൻ ബാബു കൊച്ചി റിഫൈനറിയിൽ നിന്നും വിരമിക്കുകയാണ്. ഉദ്ദേശം മുപ്പത്തൊന്നു വർഷത്തെ സേവനത്തിനു ശേഷം ഈ മാസാവസാനം ഇദ്ദേഹം കൊച്ചി റിഫൈനറിയോട് വിട പറയുകയാണ്. 1984 നവംബർ മാസം പേഴ്സനൽ ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റിൽ ജോലിയിൽ പ്രവേശിച്ചതിനു ശേഷം ഒ എം & എസ് ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റിൽ വിവിധ സെക്ഷനുകളിൽ ഇദ്ദേഹം ജോലിചെയ്തു. ഫോർട്ടുകൊച്ചി ഗവൺമെന്റ് സ്കൂളിലെ മുഖ്യ അധ്യാപികയായ ശ്രീമതി എം വി അജിതയാണ് ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ പത്നി. മുത്ത മകൾ ധന്യ എസ് മോഹനൻ BAMS പൂർത്തിയാക്കി. ഇളയ മകൾ വിദ്യ എസ് മോഹനൻ BSC മൂന്നാം വർഷ വിദ്യാർത്ഥിനിയാണ്. സർവ്വീസിൽ നിന്ന് വിരമിച്ച ശേഷം പാരമ്പര്യമായുള്ള ആയുർവ്വേദ ഔഷധ വ്യാപാരത്തിലും, കാർഷികവൃത്തിയിലുമായി ജീവിതം സ്വദേശമായ ഞാറക്കലിൽ കഴിച്ചു കൂട്ടുവാൻ ഇദ്ദേഹം ആഗ്രഹിക്കുന്നു. മുപ്പത്തിയൊന്നു വർഷത്തെ കൊച്ചി റിഫൈനറി അനുഭവങ്ങളെ സ്നേ

സ്നേഹപൂർവ്വം എസ് കെ എം ബി

ഹാദരങ്ങളോടെയാണ് ഇദ്ദേഹം ഓർത്തിരിക്കുന്നത്.

ശ്രീ എസ് കെ മോഹൻ ബാബുവിനും കുടുംബത്തിനും ജാലധനിയുടെ സർവ്വമംഗളങ്ങളും നേരുന്നു.

വിലാസം

S K Mohan Babu
Sastha Parambil (H), Njarakkal P.O.,
Kochi-682505
Email: skmohanbabusastha25@gmail.com

ഇൻപുട്ട്സ് : സുരേഷ് ബാബു/ഒ എം & എസ്

Nandakrishnan V, Std II, S/o Varun M/CQCL

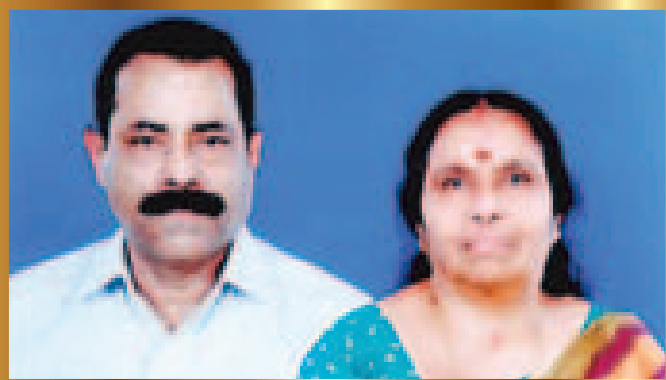

Aarathy Keraleeyan, Std 10, D/o Keraleeyan K/Maint

Achyut G Pai, Std II, S/o Durga Priya/P&CS

35th Wedding Anniversary

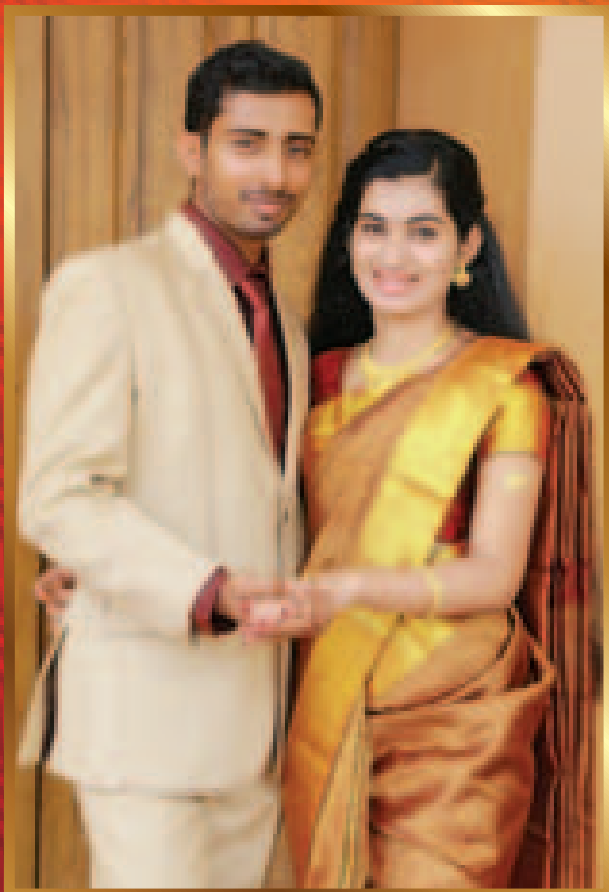

Rajasekharan Nair MK/Security & Rajamma

30th Wedding Anniversary

CV Venu/Maint & Cicily

Geo Jose M/P&U & Anju

It is all about dreams

*Dreams of a better living.
Dreams of a healthy planet.*

Dreams inspired from a mission to ensure sustainable development.

**A mission that urge us to excel in environmental performance too. No wonder, we have one of the largest rain water park in Kerala and has brought Thanneerchal fresh water lake to its original glory with Tripunithura Municipality (See New Leaf inside).
Not to mention our Ecopark and pollution control measures.**

**As we celebrate World Environment Day 2015,
let us be driven by the dreams of one and all.**

Seven Billion Dreams. One Planet. Consume with Care.

